

EESTI

25

1934

*Four
number*

PORDILEHT

KÕRGE KVALITEET • ÜLETAMATA MAITSE
• HUVIKÜLLANE PAKEND •
on Eestis vanima
kakao-, schokoladi- ja kompvekitehase

A/S
J. Brandmann

toodangu omadused.

NÕUDKE KÕIKJAL MEIE SAADUSI.

Tehas ja peakontor: Tallinn, V. Tartu m. 4/6.
Tel.: 458-82 ja 470-45.

Osakonnad: Tartu, Ülikooli t. 36, tel. 11-80.
Rakvere, Turuplats 2, tel. 3-21.

*Alati saadaval suures valikus
viimaseid hooaja uudiseid*

**siid- & villaseid riideid, trikoo-
pesu, sukki, sokke, kõlapitse jne.**

A/s. „RAUANIIT“

Tallinn, Põhja puistee 7.

EESTI SPORDILEHT

SPORTTEADUSLIK KUUKIRI

TOIMETUS: TALLINN, RAEKOJA PL. 9.

TOIMETAJA: A. ADORF

TOIMKOND: MAG. A. GRÜNBERG,
DR. E. KIRSCHENBERG, A. KLEINBERG,
T. MURU ja L. TÖN SON.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 snt., 1/4 a. 75 snt.
Välismaale aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 krooni, 1/4 a. 1 kroon.
Üksiknumber 25 senti.

15. AASTAKÄIK

ILMUB IGA KUU
20. PÄEVAL

TALITUS: TALLINN, RAEKOJA PL. 9

TALITUS ON AVATUD IGAPÄEV KL. 2-4.
TELEFON 444-28.

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus,
Raekoja pl. 9, tel. 444-28; A. Hahn, tel. 440-98
ja ajakirjanduse kontorid.

KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: 1/2 lhk. Kr. 50.—
1/2 lhk. Kr. 25.—, 1/4 lhk. Kr. 12.50; sisemised 1/2 lhk. Kr. 40.—
1/2 lhk. Kr. 20.—, 1/4 lhk. Kr. 10.—

TELLIMISTE VASTUVÕTMINE talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

Nr. 12

18. DETSEMBER

1934

Millal uuesti Eesti Mängud?

Meie spordisündmustest seni kõige rahvapärase mateks on Eesti Mängud. Need koondasid endasse ja enda ümber mitte üksnes sportlaskonna ja spordipubliku, vaid ka rahvajuhthistid ja rahvahulkasid väljaspoolt sportlaskonda. Just selle tõttu saigi võimalikuks, et Eesti Mängud kujunesid suureks rahvasündmuseks, mis oma suurejoonelise edukusega sisaldas natuke ootamatuslikkugi. Eesti Mängude veel suuremas tulevikus veendumuna tõusis mitte otsekohe sportlaskonnas endas, vaid meie spordiliikumise pooldajate ja toetajate ringkondades mõte ja ennustus, et Eesti Mängud edaspidi kujunevad meil oma rahvalikkuselt samadeks, mida varemalt, ärkamisajal, meile olid laulupeod. See mõte tähendab seda, et laulupeod nende suurearvulisest osavõtust hoolimata nüüd, aegade muutununa, enam ei ole selleks ega sisalda seda, mis nad eestlastele olid vanasti.

Uus põlv uus ajas otsib mitte üksnes uut vormi, vaid ka uut sisu. Ja ta on leidnud selle — läbi keha, spordi ja kehakultuuriga. Eelmised põlvned nü mujal kui ka meil asusid vaimsetele üritustele keha kõrvale jättes, nüüd kogu maailmas tungitakse vaimsetele saavutustele isiku ja rahva füüsilise ja vaimse võime kogualusel. Lähte koht nü füüsilisele luu vaimsele on keha.

Selle veendumuse põhjal ongi mõistetav, kui väidetakse, et Eesti Mängud tulevikus kujunevad nü-öelda uuteks laulupidudeks. See ei tähenda sugugi laululise ja üldse muusikalise osa kõrvalejätmist, vaid selle liitmist ja sulatamist Eesti Mängudesse.

Juba esimestel Mängudel oli seda taotletud ja samuti on selge, et seekordne taotlus edaspidiseks lubasel alal eeldada veel sisukamat. Laululise ja muusikalise elemendi ühendamine sportlikuga ja keha-

lise annab esimesele selle elulise tuseduse, mille puudumist nü üldiselt on tuntud meie viimastel suurtel laulupidudel.

Esimesed Mängud olid katseks. Nüüd, pärast seda uut ajajärku sissejuhatavat katset, saame kindlusega öelda, mõeldes Mängude olevikule ja tulevikule, et esimesed Mängud, muult alalt võrdlust tuues, on nagu Galvani element võimsa hügladünamoga. Meie seisame selle arengu teostamise ees.

Kuna esimesed Mängud olid katse, siis avaldab see oma otsekohe mõju järgmistele Mängude korraldamise ajale. Katsele peab järgnema kavakindel, korrapärane tegu. Juba varemalt on avaldatud arvamist, et Mängusid tuleb korraldada kahe aastase vahetajale. Nüüd siis seisaksid 2. Mängud ees 1936. aastal. See on teatavasti olümpia-aasta, mis oma poolt veelgi kõneleb nimetatud tähtaja heaks. On loomulik ja veel enamgi tarviline, et kogu meie sportlaskond just olümpia eel tuleb üldiselt kokku oma võimete proovimiseks ja näitamiseks. See oleks meie noorpõlvele ja rahvale suur spordiaasta: kevadel Eesti Mängud ja suve lõpul Olümpia Mängud. Kevadel siis üle maa kümnete tuhandetena kogunetakse Tallinna ja suvel meie parimad sportlased ühes spordirahva tulisemate entusiastidega sõidavad Berliini olümpiaareenile.

Eesti Mängude korraldamine on Eesti Spordi Keskkliidule tema suuri, kõige tähtsamaid ülesandeid. See ülesanne, nagu esimesel katsel kogemused ilmutasid, tarvitab põhjalikumat ja pikaajalisemat ettevalmistustööd. Keskkliit on selles täiesti teadlik ja juba praegu ollakse 2. Mängude tähtaja kindlaksmääramisel. Selle toimumisel, kui tähtjaks määratakse 1936. a., on oodata, et ettevalmistamistöödega alustatakse juba uue aasta esimesel poolel.

RAHWUSWAHELISED

Uusi jalgpallüideid

WAHETUSED

ET sooritada kahes erimaas praktiseeritava jalgpalli väärtuse võrdlemist, selleks on harjumuseks saanud koostada kaks rahvusmeeskonda, kes üksteisega võistlevad. See on loterii, täringuvisse, sest et rahvusmeeskond on kunstlik ja provisoorne koondus; kuid matschi resultaati sellest hoolimata hinnatakse kahes maas praktiseeritava mängu kvaliteedi väljendajana.

Mõnikord on see eksaktne, mõnikord väär. Inglise-Itaalia viimastine matsch kord rohkem näitas, et enesearmastus ja rahvuslik schovinism kiiresti astusid mängu ja surusid spordi tagaplaanile.

Et anda paremat ideed kahe rahvuse jalgpalli võrdlemiseks ja ühtlasi kavatsusega kaht erirahvast sportlikult rohkem lähendada, on Gabriel Hanot, Prantsuse tähtsaimaid spordiajakirjanikke (Le Miroir des Sports'i peatoimetaja) ja jalgpallijuhte (Prantsuse esivõistluste komisjoni esimees), äsja esitanud suure idee: rahvusvahelised vahetused.

Selleks tuleks üheks hooajaks vahetada kaks suurt meeskonda; Prantsusmaal, näiteks, Marseille Genova; Sète ja üks klubi Barcelonast; Lille ja Tottenham Hotspurs; Strasbourg ja F. C. Nürnberg; Sochaux ja Genfi Servette; Pariisi Racing ja üks Viini klubidest; Roubaix' Excelsior ja Belgiast Union Saint-Gilloise. Sel puhul Marseille'l oleks baas Genovas ja meeskond mängiks kaasa Itaalia esivõistlustel, Genoval oleks aga baas Marseille's ja män-

giks ühe aasta kaasa Prantsuse esivõistlustel. Selsamal hooajal vahetaksid Pariisi Racing ja Viini First Vienna, millega kaks välismaa klubi kaitseksid oma maade spordilippu Prantsuse esivõistlustel. Järgmistel aastatel toimus vahetus järgmiste klubide vahel. Nii kujunevad hea sportliku vaderiks-olemise otsekohesed sidemed.

Kokkuvõttes, klubid sooritaksid välismaal hooajapikkuse turnee ja miski ei takista sääraseid suhteid arendamast Lõuna-Ameerikassegi.

Mis mõeldakse sellest võrdsel alusel toimuva sportliku vahetuse projektist? Kas ta on eluvõimeline ja rakendatav? Kas see ei ole varalminud katse, kui soovida, et nüüdselt peale esivõistlusi tasapisi nihutada rahvuslikult aluselt Euroopa rahvusvahelisele ja sealt edasi, lõuna-ameeriklaste osavõtul, ülemaailm-lisele?

Idee äratas laialdase huvi sportlikult eminentsete isikute seas ja eriajakirjanduses. „Utopia!“, lausus üks. „Viirastus!“, vastas teine. „Enneaegsus!“, ütles kolmas. „Siin on vastu-ettepanek!“, esitas neljas. „Miks mitte?“, küsis viies. Ja üldised arutlused vahelduvad detailse kriitikaga.

Football'is selle peatoimetaja Marcel Rossini lausub, et see on suur idee. Kui selle realiseerimine praegu näib vähe tõenäolisena, siis ikkagi ei ole kahtlust, et ta rahvusvahelisele jalgpallile avab uue ja hiigla orientatsioonivälja.

Hanot' projekt sisaldab endas klubimõtte tugevdamise, minnes kokkupõrkele selektsiooniideega. Üks selektsioon, nagu on seda tavaliselt iga rahvusmeeskond, on kunstlik asi. Ta sünnib ühel päeval ja sureb järgmisel. Ta ei oma kontinuiteeti, mis on omane klubimeeskonnale, iga jalgpallimaa kõige elulisemale rakkesele.

Kuid ei saa unustada, et maavõistluste praegune eesmärk on mitte üksnes sportlik, kahe maa jalgpalli võistlus, vaid peale selle veel finantslik. Kust saaksid suurte maade liidud oma sissetuleku, kui nendel ei oleks maavõistlusi oma kassade täitmiseks, mis nendel võimaldab peale oma organisatsiooni ülalpidamise veelde toetuse andmist väikestele klubidele?

Pariisi Jour'is on esitatud vastu-ettepanek G. Hanot'le. Et vältida rahvusmeeskonnal olemast kunstlik

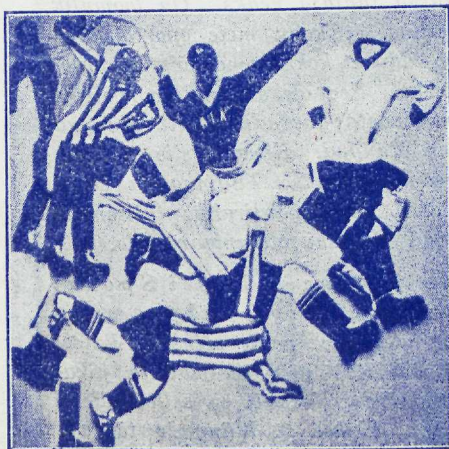
ja provisoorne koondus, selleks asutame klubi, mida valitseks liit ja mille nimeks oleks, näiteks, Rahvuslik Klubi. Liit küsiks hooaja ajal klubidelt endale nende internatsionaalid ja nende andekamad mängijad. Liit koondaks nii paarkümmend atleeti, kellest koostaks esimese meeskonna ja reservmeeskonna. Säärane rahvusmeeskond üks kord nõudlas võistleks kordamööda kõigi suuremate klubimeeskondadega ja provintsilinnades, millega tehtaks tarvilikku propagandat. Peale selle, endastmõistetavalt, see n. n. Rahvuslik Klubi esineks maavõistlustel. Ta ühendusjõud peaks tegema imesid. See meeskond enam ei oleks „kunstlik ja provisoorne“. Hooaja lõpul liit annab vabaks mängijad, kes ei esinenud rahuldavalt, ja kindlustab endale juure need mängijad, kes möödunud hooajal hiilgasid oma klubides.

Seda teist ideed peetakse väga realiseeritavaks.

Hanot' propositsiooni arutab kogu jalgpalli-Euroopa praegugi. Jules Rimet, kes FIFA presidendina on jalgpalli alal „pontifex maximus“, või teisiti öelduna jalgpallipaavst, võttis sõna. Rimet' jalgpalliriiki siin maa peal on teatavasti ääretu: selles päike ei loojene iialgi.

Jalgpalli-paavst ütleb, et rahvusvaheliste vahetuste toimumisel ei väheneks maavõistluste tähtsus. Viimased, maavõistlused, on oma tähenduselt peale muu võrdsed viisakus-avalduste vahetamisele ja nende resultaadid ei ole niivõrd ebaõiglased, nagu seda võidakse arvata. Maavõistlused on vähemselgitava tähtsusega väärtuse klassifikatsioonile, kuid seda enam on nad rahvusvahelise poliitika aktideks, sümpaatlikeks lähenemisteks ja visiitide vahetamiseks. Rahvusvaheliste vahetuste kaava realiseerimine oleks praeguses olukorras õige raske.

Oma poolt J. Rimet esitab projekti projekti otsa, kontrataagi. See on järgmine: kas liidud maavõistluse-päeval organiseeriks suuremal arvul klubimatsche? Näiteks, päeval, mil Pariisi toimub Itaalia-Prantsuse maavõistlus, võiks veel neljas Prantsuse linnas organiseerida matschid sealsete ja Itaalia klubimeeskondade vahel. Nende matschide resultaadid oma kogusummas annaksid selgema keskmise moodsu kahe maa jalgpalli väärtuse kohta.

Originaalne väljapanek spordinäitustel Stokholmis.

Austria jalgpalli suur mees, Hugo Meisl, läkitas oma arvamise telegraafiteel Viinist Pariisi. Tema arvamisel Hanot' idee on õnnetul kombel kümme aastat eespool olevikku. See tähendab, et 1944. a. selle idee isa leiaks hindamist varase lõokesena, eelkäijana tulevasele ajale.

Ungari pallijuht M. Fischer on võrdsest H. Meisl'ile idealist, mees, kes pooldab rahvaste lähendamist üksteisele spordi läbi. Kuid ta omab küllaldaselt praktilist mõistust mõtlemiseks, et lennuk erilisel kergendab meeskondade osavõttu välismaade rahvuslikest esivõistlustest. Fischer lausub, et idee, täiesti uus, on realiseeritav ainult siis, kui igal meeskonnal on oma lennuk. Kuni selle teostamiseni see idee saab olla üksnes ideaal.

Prantsuse jalgpalli põhjaliidu esimene Henri Jooris, kelle arvamine ei puudu, on lugenud Jules Verne'i. H. J. seetõttu ütlebki, et seda, millest Jules Verne on kirjutanud, näeme nüüd realiseerununa. Praegune projekt näib mitterealiseeritavana, kuid see veel ei tähenda ta jäämist realiseerimatuks. Eeloleval aastal seda ideed ei suudeta realiseerida. Kuid on kujutatav, kuidas meie klubi meeskonna pooldajad tulevikus, sel ajal, kui meie klubi meeskond välismaal võtab osa teise maa esivõistlustest, tihedalt koondununa tuliselt ergutavad meie klubi asemel meie kodus esinevat välismaise klubi meeskonda. Sõja ajal oligi sellalaadilist: Rouen'is esines siis oma meeskonnana meeskond, kelle koosseisus oli üksnes üks, väravavaht, prantslane, teised kümme aga toredad sõjaväkke mobiliseeritud inglise professionaalid. Kui öeldakse, et rumalad juhivad tarkasid, siis peab ütleva, et see on ebatäpne väljendus ja selle asemel tuleb öelda: julged viivad edasi kartlikke!

Nüüd, pärast Prantsusmaad, Austriat ja Ungarit, maandume selle ideega Eestis. Jalgpalli mängumääruste alal on aastad toonud endiga kaasa mõningaidki uuendusi, kuid kaugeltki mitte nii laialdasi ja põhjalikke, nagu seepoolest lugu on mängukorralduse alal. Viimasel alal on vähemalt teoreetiliselt võimalikena ja tulevatena ees veel palju uuendusi, hoolimata sellest meie jalgpalli võidukäigule hämarast asjaolust, et Balti turniir praegu on soigus.

Kui mõtiskleda ja analüüsida, siis näib nii, et eeskätt rahvusvaheliste vahetuste idee ja teises järjekorras ka Rahvusliku Klubi idee teostamine Eestis ja tema naabermaades, lõuna- ja põhjapool, tundub koguni suuremal määral realiseeritavana kui seepoolest lugu on nende sünnipaigas, Prantsusmaal ja Lääne-Euroopas. Vähemalt, jällegi, teoreetilisena paistab see nii. Muidugi, praegu ei ole veel kõnet otsekohetest ega praktilistest ettepanekutest, vaid kõige pealt taotleme

kursis olla Euroopa kõige uuemate ideedega jalgpalli alalt. Selleks käesolev artikkel peamiselt ongi. Kuid ei ole mõistlikku põhjust rahulduda üksnes ideede teadmise, vaid püüame esialgselt viskelisteski piirjoontes kujutada nende ideede rakendamist meie n. ö. igapäevasesse jalgpalliellu.

Eesti ja Soome, s. t. Tallinna ja Helsingi, vahel rahvusvahelise vahe-

tuse elluviimine ei näi olevat erilisi raskusi, kuna vahemaa, või õigemini vahevesi, nende kahe vahel on lühike — alla 100 km. Maksimaalselt, kui meeskonnal puudubki „oma lennuk“, ainult 4 tundi sõitu. Distanti poolest on olukord meil paljukordselt soodsam, kui vahetusel Prantsusmaa ja Austria vahel või Prantsusmaa ja Itaalia vahel, kuna juba mõnel Itaalia oma meeskonnal (näit. Palermol)

Võitlus palli pärast Inglise esivõistlustel.

KREENHOLMI PUUVILLASAADUSTE MANUFAKTUURI OSAÜHISUS

ASUT. 1857. a.

Puuvilla-lõngad ja riided.

VABRIKUD:

Kreenholmis, Narva lähedal.

JUHATUS:

Tallinnas, Pikk 68, tel. 426-63.

tuleb esivõistlus-matschiks Põhja-Itaaliasse sõita 40 tundi ja samapalju tagasi, ning seda paljukordselt. Kui Puhkekodu, näiteks, võtaks osa Soome esivõistlustest, siis tuleks tal hooaja vältel sooritada Soomes 7 matschi, nendest Helsingis 2, Turus, 2, Vaasas 2 ja Viiburis 1. See võib tunduda raskena, kuid mitte seetõttu, et Tallinn on Helsingist natuke lõunapool, vaid üksnes seetõttu, et meie oma esivõistlustel tuleb eeloleval hoojal teha võib-olla ainult üks võistlussõit — Pärnusse. Juba eelpooltoodust näeme, mis tähendavad Soome liiduklassi esivõistlused ja mis tähendavad meie praegused. Kui eeldada, et Puhkekodu, milline meeskond on näitena võetud, suudab hooaja kestes 7 korda Soomes käia, siis ei tarvitseks ta ülejäänud 7 matschi sooritada mitte Helsingis ega seal terve hooaja asuda, vaid, eritingimusedena Hanot' kavale, Puhkekodu võiks oma ülejäänud 7 matschi soomlastega sooritada mitte Helsingis, vaid Tallinnas. See tähendaks hooaja kohta kaheksast seitsme Soome liiduklassi meeskonna ühekordset esinemist Tallinnas. Teostamatu see ei ole, pealegi kus iga meeskonna esivõistluse matschile võiks järgneda lisamatsch, rahvusvah. sõprusvõistlus mõne meie teise klubimeeskonnaga. Euroopa masstabis võetuna Soome ja Eesti vahel ühe meeskonna vahetamine hooajaks Helsingi ja Tallinna lähe-

duse tõttu ei ole tont-teab-mis, vaid vastupidi: seni on tulnud peagu imestada Eesti ja Soome jalgpallisuhete hõredust.

Ka Eesti ja Läti vahel on vahetus küllaldaselt mõeldav ja teoreetiliselt ka teostatav. Tallinnast Riiga on küll 12 tundi sõitu, kuid selle eest tuleb sealt edasi sõita (Liibavisse) ainult üks kord, mitte 5 korda, nagu Helsingist.

Meie klubimeeskonnad, see paistab silma, on viimastel hooaegadel olnud õige vähe liikuvad, nii väliskui sisemaal. Vanasti, kui seda terminit siin lahedasti tarvitada, sooritati ettevõtlikena ja energiaküllastena palju rohkem sõitused.

Mis puutub teisesse ideesse, n. n. Rahvuslikusse Klubisse, siis säärane on meil kord tegelikult, kuigi mitte vormilikult, kord juba eksisteerinudki. Nimelt Pariisi olümpia-aastal — 1924. Parimad igast klubimeeskonnast koondati aegsasti, harjutati koos, ja käidi pikal olümpiasõidul, mille kestes peeti mängusid rohkem kui pool tosinat. On tõenäoline, et siis, kui Eesti võtab osa Berliini olümpiaturniirist, tõuseb 1936. a. kevadel vähemalt olümpiaajaks uuesti ellu säärane Rahvuslik Klubi. Säärane meeskond aga alalisena, see on, kuigi mitte absoluutselt võimatu, kuid siiski raskepärasemalt teostatav kui eelpool kirjeldatud rahvus-

vaheline vahetus. Nimelt liidult, kelle tähtsamateks juhtideks on suuremate klubide esindajad, oleks väga raske oodata, et ta asuks parimate mängijate koondamisele klubidest liiduklubisse. Lugu võiks olla aga teissugune, kui liidu juhatus omaks erilised volitused ja rahvusmeeskonna tegevuse huvides ta oleks sõltumatu eriklubide senistest huvidest.

Kümnevõistluse maailmarekordi omanik
H. SIEVERT, Saksa.

Parimate tennisistide platseerumine kuue aasta vältel

M e h e d :

	1934. a.	1933. a.	1932. a.	1931. a.	1930. a.	1929. a.
Lasn	1	1	1	1	1	1
Pukk	2	2	2	2	2	2
Rosenblatt	3	4	7-9	10	?	—
Meier	4-5	6	11-12	22-29	—	—
Tomberg	4-5	5	4-5	4-9	?	17-25
Hiiop	6-7	8	7-9	4-9	5	5-7
Paulson	6-7	7	4-5	4-9	8	3
Niemann	8	9	10	—	?	12
Lohk	9-11	10-11	7-9	4-9	6	5-7

N a i s e d :

	1934. a.	1933. a.	1932. a.	1931. a.	1930. a.	1929. a.
Nõmmik	1	1	1	2-3	2	4
Hesse	2	2	2	1	3	2-3
E. Bagh	3	3	3	2-3	1	1
A. Bagh	4-8	8-10	—	5-6	5	5
Feldhuhn	4-8	6-7	4-5	7	10	10-12
Liebereht	4-8	8-10	6	9-12	?	13-15
Paulson	4-8	6-7	4-5	4	4	2-3
Rootsman	4-8	4-5	8-11	13-17	?	—
Lorens	9	8-10	12-15	—	—	—
Deutsch	10	11-14	7	—	7	7-9

Asja kinnitas tenniseliit 1934. a. tagajärede põhjal uue edetabeli, mis tahab olla meie tennis mängijate võimete objektiivne hindaja. Meestest on tagajärede puudusel tänavusest edetabelist jäänud välja A. Kleinberg. Varematal aastatel figureerisid edetabelis veel V. Raud (nüüdne ataschee Londonis), A. Haas (loobunud tennisest), J. Dollar (Marokkos). Naistest on loobunud aktiivsest sportimisest pr. Leppik-Verermann Pärnust, kes mõni aasta tagasi oli 4-s mängija.

Nagu nähtub paremusjärjestusest, on see aastate kestes olnud õieti stabiilne koostisel, eriti tipuosas. K. Lasn ja H. Pukk näit. püsivad esimestena juba rida aastaid. Lasn tuleval aastal võib pidada juba 10 a. järjeapanu Eesti meistriks olemise juubelit! Uusi tähti ega üllatusmehi pole seni veel tennisetaevas esile kerkinud.

Suuremat liiklust osutab esimestele järgmiste mängijate asetus. Siin on lootustandva noorurina kindlalt kolmandaks platseerunud Rosenblatt. Praegusel momendil ainuke usutav Puki ja Lasna võitja tulevikus, kui siin mitte kõrvalised asjaolud tema arengus Eesti tennis mängijana kõiki kaarte segi ei paiska. Rosenblati viimase paari aasta kiirele edule on salgamatult palju kaasa aidanud tema sagedane kokkupuude Austria mängijatega, milleks soodsa võimaluse pakkunud tema Viinis õppimine. Olgu see üheks märgiks, millise tähenduse omab sagedane võistlusist osavõtt ja kokkupuude paremate mängijatega. Järgmisena Meier on ka ennast viimase paari aasta jooksul üles töötanud klassimängijate kilda. Kõige noorema mängijana peaks tal olema tulevikku. Suurimaks saavutuseks temal on paarismängu Eesti meistri tiitel möödunud hooajal koos Niemanniga. Eesti neljanda mängijana peaks ta ka järgmiste aastate jooksul kindlalt platseeruma. Kas temast kunagi Lasna-Puki võitjat kujuneb, on raske öelda, sest me võime ju sageli eksida!

G. Tomberg, E. Hiiop, Paulson on rida aastaid oma 1934. a. lähedast positsiooni säilitanud. Kuigi nendest ridadest üllatust kõige vähem oodata, pole siiski ette näha, et nad oma positsiooni peaksid loovutama kellelegi teisele — ainult kui kedagi neist ei taba jälle loobumise himu. Kaheksandana platseeruv Niemann on tublit tööd teinud ja oma löögivõimes märga-

tavalt tõusnud. Kuid ebaõnnestumised ametiikel võistlusil pole võimaldanud teda paigutada kõrgemale. Lähematel aastatel on tema koht vast tunduvalt eespool, seda loodame. Lohk, ka n.-n. vanema veteraanima, hoiab 9. koha enda all mitte just nii väga oma löögivõime poolest kui asjaolust, et temast edasi ei leidu meest, kel suurem õigus oleks sellele kohale.

Häid jõulupühi!

Restoran „Baar-Kohvik

„Meriklubi“

T a l l i n n,
S. Karja 18

Naistest püsib kolmandat aastat esikohal püsiva treeningu tulemusena pr. Nõmmik, kes veel 1929. a. platseerus neljandana. Temale järgneb pr. Hesse, kes küll möödunud hooajal kokku ei puutunud eelmisega välismaal viibimise tõttu. Kolmandana kvalifitseerub E. Bagh, kes 1929.—30. a. oli Eesti tennisetaevas suurimaks lootuseks, kuid kelle pärastine edenemine on toimunud liig visalt. Pigem võime tema vormis nentida tagasiminekut. Need kolm on meie naismängijate n.-õ. raudvara, alussammas. Kui kedagi neist ei taba loobumist, siis, eriti arvestades naiste löögivõime püsivust, julgeme kaua arvestada nende püsimumist eliidimängijate ridades.

Edasi meie naismängijad on väga ühtlaste võimetega. Kuna nende hulgas pole uutulnukaid, siis vaevalt võib loota, et keegi neist üllatab tennisemaailma. Aga vajaliste noorte järglaste puudumisel võib ette näha nendes kauaseid Eesti keskpärase tennise esindajaid. Hoolas treening ja raudne tahe võib aga mõne sellest rühmast küll tuua välja kolmele alussambale lähemale.

Ajast etterutanud spordi-titaanidest.

Jack Torrance — inimkahur

Matti Järvisel saladuslik nõks

Tunnustamata jäänud hiiglasaavutustest

Kui käesoleva aasta alul keegi oleks julgenud ennustada säärase resultaadi nagu kuulitõukes 17.40-ne saavutamist lähemate kuude vältel, siis oleks ennustaja välja naerud, vaatamata ennustaja ükskõik kui suurele asjatundlikkusele. Isegi 16.50 saavutamist peeti väheusutavaks, seda rohkem, mõistetavalt, 17.50-le lähedast resultaati. Hinnatud spets Matti Järvinen, kes varustatud praktiliste kogemuste suure bagaasiga, oli vast kõige optimistlikum, kui ta julges ennustada 18-meetrilist tõuet, kuigi ta seda võimalikuks pidas alles poolte aastat pärast.

Nüüd, s. t. pärast 17.40-ne saavutamist, enam nii väga ei imestatagi. Kuid ainult sellepärast, et selle saavutajaks oli Jack Torrance, keda peetakse vast üks kord aastasaja vältel esilekerkivaks koloss-sportlase tüübiks. „Rohkem tuleb imestada Jack Torrance'i taolise inimlapse sünni, kui sama inimese spordisaavutuste üle,“ ütleb Ameerika treenereid H. Richardson. „Jack Torrance on inimkahur, kes oma konstitutsioonis omab määratu jõu kuuli lennutamiseks kas või 20 m-ni. Kuid ühtlasi on ta raskelt lihitav kuulitõukaja, kes võib-olla kunagi ei omanda kuulitõuke täielise tehnika. Jack Torrance'i ülivägev konstitutsioon pihurdab parema tehnika omandamist.“ Edasi märgib H. Richardson, et sarnase hiiglasel kohta võib 17.40 saavutamist pidada normaalseks. Suursportlasena saab J. Torrance'ist suuremana hinnata näiteks John Lymani, kelles on jõud ja tehnika rohkem kooskõlas. Sellepärast olevat J. Lymani tänavu saavutatud 16.70 rohkem hinnatav Torrance'i 17.40-st. „Kui Torrance omaks kas või kolmveerandi J. Lymani tehnikast, siis poleks 18 m temalt kuigi võimatu. Muuseas öeldult on Jack Torrance lubanud 18 m tõugata lähema aasta vältel.

„Torrance'i sarnase hiiglasel kohta võib 17.40 saavutamist pidada normaalseks. Suursportlaseks suursportlase praeguses mõistes tõuseks Jack alles pärast vähemalt 1 meetri juurelisamist oma senisele rekordile.“

Ülalmainitud peetakse Jack Torrance'i haruldaseks sportlase eksemplariks. Juure lisamata on jäetud, et Jack Torrance peaks piiritusepurki pistetama. Igal juhul peab arvestama sellega, et praegusel ajal pole Torrance selleks mõõdupuuks, mis või kes võiks aluseks olla maailma teiste kuulitõukajate võimete suuruse määramisel. Torrance'i tuleb pidada sportlaseks väljaspool praegust aega, või, vastavalt Matti Järvisel kaalutlustele, inimeseks, kelle sünniaeg oleks pidanud olema 20 kuni 30 aastat hil-

jem. Praegusele ajale vastavam kuulitõuke maailmarekord on John Lymani tippsaavutus.

Igal juhul on aga Torrance tõestuseks selle kohta, et inimvõimete piirid spordialal on väga kaugel. Enne Torrance'i hiiglasaavutust peeti maailma imetlusvääriliseimaiks Matti Järvisel odaviske marke. Kuid ka Mattit võib osaliselt pidada ajast etterutanud sportlasttüübiks. Üheks lähtekohaks sellele väitele olgu asjaolu, et Soome hindamistabeli alusel on seni ainult kaks meest saavutanud üle 1150 punkti: Torrance — 1209 ja Matti — 1164 punkti. Teiseks ja palju huvitavamaks lähtekohaks on, et ka sarnastele suursportlastele (keda meie siinkohal nimetame siiski tavalisteks) nagu G. Sulele, M. Sippalale ja veel mitmele odaviskajale on raskelt ületatavaks piiriks 70 meetrit, mis aga Mattile on lihtis ülesanne. Nii G. Sule kui ka M. Sippala on öelnud, et 70-meetriline vise nõuab sarnast hoogsat käetõmmet, et käsi nagu kipub koos odaga lendu minema. Sellest on ka arusaadav, miks odaviskajad sageli kurdavad käevigastusele, kuid mida meie, odaviske kogemusi omamata, nimetame odaviskajate otsitud vabanduseks. Tähendab: 70 m ületamine nõuab keha ekstra-konstitutsiooni. Selle nähtavasti omab maailma Matti, kellelt 70 m on sama hõlbus tulema, kui näiteks G. Sulelt 62 kuni 63 m.

Kuid reservatsioonina, kui M. Järvist mitte hinnata spordi-ülinimeseks, võib 70 m hõlpsa ületamise põhjuseks pidada erilist tehnilist nõksu, mida teab ainult Järvinen ja mida teised pole veel välja uurinud. Ja edasi. Kui M. Järvinen on tähendanud G. Sule kohta, et viimaselt 75 m pole kuigi võimatu, kui G. Sule ainult teaks mingisugust nagu saladuslikku nõksu, siis: *kas M. Järvisel saladuslik tehniline nõks, mis tal võimaldab 75-meetrilisi viskeid, pole sama, mis väldib käe väljaviskamise, mis omakorda teisi odaviskajaid on häirinud 70 m piiri atakeerimisel?*

Maailma kolm hiiglavamat kergetõustiku-saavutust tänapäeval on: J. Torrance'i kuulitõuge 17.40, M. Järvisel odavise 76.66 ja H. Sieverti kümnevõistluse-tagajärg 8790,46 punkti. Need tagajärjed on ametlikult fikseeritud ning nende ehtsusse puudub igasugune kahtlus. Alljärgnevalt peatume veel mõnel hiiglasaavutusel, mis kvaliteedilt kapituleeruvad üksnes Torrance'i margile,

Kuulitõuke fenomen J. TORRANCE, keda ta n. ö. ülinimliku saavutuse pärast peetakse ajast etterutanud sportlasttüübiks. Vaadeldage J. Torrance'i hiiglaslike käe- ja säärelihaseid.

kuid millele täie tunnustuse andmist on takistanud mõni määruste nõks.

Kõige pealt võib nimetada Ralf Metcalfe'ilt tänava Tokios Jaapani-USA maavõistlusel 200 m katmist 20,2 sekundiga! Soome tabeli alusel on see tagajärg 8 punkti võrra parem M. Järvisel maailmarekordist, kuid... saavutatud alla tuult joostes. R. Metcalfe oli sel võistlusel haruldaselt vormis. 200 m sees esimene 100 m kattis ta 10,3-ga. Kuna see osa jooksust tuli rainuda alul vastu tuult ja hiljem kurvel, siis olid olemas kõik eeldused kogu distantsi katmiseks vähemalt 20,3—20,4-ga ka sel juhul, kui oleks olnud täiesti tuuletult ilm. Sest 200 m sees joostakse viimane 100 m 0,2—0,3 sek. kiiremini kui esimene 100 m. Tuule mõjul jooksis aga Metcalfe teine 100 m koguni 9,9 sekundiga!

Kahe palli enam-tuule tõttu jäi 20,2 maailmarekordiks kinnitamata. Sarnaseid viperusi on „musta lokomotiivi“ R. Metcalfe'iga varemgi juhtunud. 1932. a. jooksis ta 100 m 10,2-ga, 1933. a. 200 m 20,4-ga, kuid ka siis oli nende markide maailmarekordiks tunnustamise takistajaks väikesed määruste-nõksud.

Üldse on lühimaades uute maailmarekordide püstitamine muutunud peagu võimatuks. Määruste järgi peab neis distantsides uus rekord eelmisest olema täis-kümnendiksekundi võrra parem. Kuid praegused rekordid on viidud säärasele kõrgusele, millest edasi nende parandamist peaks fikseerima juba sajandiksekunditega. Näiteks 100 m-is või 110 m tõkkejooksus võiks maailmarekorde täis-kümnendiksekundi või -sekundite võrra parandada üksnes haruldased fenomenid, veidi liialdatult öeldes, umbes sarnased fenomenid nagu seda kuulitõukes on Torrance. Misugune peaks olema sprintide-Torrance? Teoreetikud väidavad, et 2.10 m pikkune mees, kes omab täiuslikult proportsionaalse kehaehituse, võib 100 m läbida 10 sekundiga puhtalt. Võib olla, et sarnaseid fenomene kerkib üks saja aasta kohta.

Kui jätkata tunnustamata jäänud hiilgesaavutuste esiletoomist, siis R. Metcalfe'i järgmiseks on Ben Eastman. Läänud aastal jooksis ta Kalifornias 440 yardi 45,7-ga. Ka see tagajärg on parem Järvisel odaviske-rekordist, nimelt 6 punkti võrra. Säärane punktidevahe tekib, kui 440 yardi arvestada 400 meetrina. Tegelikult on aga 440 yardi ümmarguselt 403 m. Seega B. Eastmani 45,7 on veelgi väärtuslikum. Rekordiks tunnustamata jäi 45,7 sellepärast, et B. Eastman teisel rajal joostes oli tunginud esimesele rajale. Puhtalt 46,0-ga on 400 m läbinud Luvall, Ameerika, 1933. aastal. Kuid sellegi tunnustamist takistas mingisugune viperus. 440 yardi maailmarekord 46,4 (B. Eastmani

Austria spordiseadus

Austrias, kus kõrgeima spordijuhi kohale on asunud asekanstler vürst Ernst Starhemberg, pandi novembri lõpul maksma uus spordiseadus.

Austrias juhitakse sporti nüüdsest peale täiesti autoritaarselt. Selleks, nagu märgitakse, on suurel määral põhjust annud asjaolu, et enamik Austria naabritest ja konkurentidest juba varemalt on läinud üle autoritaarse printsiibi juure ja seal kõigi spordi alal tegutsevate jõudude ühest keskkohast juhtimisega on saavutatud palju paremaid resultate. Spordi alal peaaegu ainsana leidub võimalus haarata rahva kogu noorsugu ja teda viia kõike ühendavale mõttele ja tegevusele riigi heaks. Uue seadusega sport ka Austrias kuulub n.-n. riigitarvete sekka. Austria spordiseaduses on uudne see, et seadus haarab mitte üksnes spordiliituseid ja -ühinguid, vaid eranditult kõiki liituseid ja ühinguid, mille liikmed sporti harrastavad. See tähendab, et ühingul ei tarvitsegi end deklareerida spordiühinguks, piisab sellest, kui ühingus ka sporti harrastatakse ja seeläbi ühing juba kuulub „Austria spordi- ja võimlemisfronti“.

Seadus annab valitsusele otsekohese vaheleastumise õiguse liitude ja ühingute asjaajamisesse. Liitude ja ühingute valitud juhte võidakse nende kohtadelt tagandada.

Spordi kõrgeima juhtkonna valdkonda kuulub riigi esivõistluste korraldamine. Välismaa-startideks ja ka representatiivseteks esinemisteks siseriigis peab olema kõrgeima juhtkonna luba.

Austria kõrgeim spordijuht, kelleks, nagu eelpool juba nimetatud, on asekanstler vürst Starhemberg, määrab endale asetäitja. Kõrgemas juhtkonda kuuluvad veel: sekretär, kelle ülesandeks on administratiivajade korraldamine, ja kehalise kasvatusel referent riigikantsleri juures. Edasi kuuluvad spordi juhtkonna laialdasemasse staapi: kehalise kasv. referent haridusministri juures, õhuasjanduse referent kaubandus- ja teedeministri juures, ratsasõidu ja hobustevõidusõidu korraldamise referent põllutööministri juures, kaitsespordi referent kaitseministri juures, arstiteaduslike ja kutseoskuslike küsimuste referend sotsiaalministri juures, Austria esindaja rahvusvah. olümpiakomitees.

Kõrgeim juht määrab grupijuhid, kellest moodustatakse nõuandev kolleegium kõrgeima juhi juures. Maakondadesse määratakse spordikomissarid ja -nõunikud.

Austria spordi- ja võimlemisfronti eesmärgi — kehalise, vaimse ja kõlblise tugevdamise — saavutamiseks saab kõrgeim juhtkond valitsuselt mõjuvat rahalist toetust. Mis täiesti uudne, on see, et üheks tähtsamaks sissetulekuallikaks Austria spordi- ja võimlemisfrontile on ette nähtud isikumaks. Selle määra määrab kindlaks kõrgeim juht ja seda maksu tuleb tasuda kõigil ühingute liikmetel. Spordi-isikumaks, kui see tähtajaks jäetakse tasumata, nõutakse sisse sundkorras, politsei kaudu.

Austria uus spordiseadus kuulub n.-n. raamseaduste liiki ja tema tagajärjekus ning mõju on suurel määral sõltuv erilistest määrustest, mis järgnevalt tulevad väljaandmisele.

nimel) vastab ligikaudu 46,0-le 400 m-is.

Maailma kõigi aegade kümme parimat kergejõustiku-saavutust Soome tabeli alusel on järgmised (täpnikesega märgitud saavutused on ametlikult kinnitamata):

kuul	— J. Torrance	17.40	1209
*200 m	— R. Metcalfe	20,2	1172
*440 y	— B. Eastman	45,7	1170
oda	— M. Järvinen	76.66	1164
*400 m	— Luvall	46,0	1147
*kõrgus	— W. Marty	2.07,1	1138
400 m tõkk.	— G. Hardin	50,6	1134
400 m	— W. Carr	46,2	1131
(kõrgus)	— W. Marty	2.06	1124
ketas	— H. Andersson	52.42	1122
*kõrgus	— H. Osborne	2.05,8	1121

Torkab silma J. Torrance'i suur paremus kõigi teiste ees. See fenomen on tõesti ajast ette jõudnud. Peale M. Järvisel pole kedagi teist, kellelt lähemal ajal loota J. Torrance'i saavutusele lähedast saavutust.

Spordifomeen MATTI JÄRVINEN.

KIIRJOOKSU TEHNIKA JA TREENING

Jala ponnistus sammuks ja käte töö

ESTI SPORDILEHE eelmises numbris mainitud on keha raskuspunkt lähtel ja distantsi alul tunduvalt eespool jalgu, kuna jalad „mängivad“ taga. Säärane ettekallutus säilitatakse 20—25 meetri ni, mille vältel sammud järk-järgult pikenevad ja keha asend püstineb, kuni ta on võtnud normaalse jooksuasendi. Kere tugevat ettekallutust on seda parem säilitada, kui peetakse meeles, et distantsi alul peavad sammud olema lühikesed ja kiired. Tegelikult, kui alul on võetud õige ettekalduv asend, kujunevad sammud tahes-tahtmatult lühikesteks, sest heast tasakaalust hoolimata tekib vajadus jalgu kiirelt edasi viia, et vältida n. ö. ninali kukkumist. Säärt ei tohi liigselt ette visata, sest sel puhul pikeneks samm ja keha võtaks liig kiirelt normaalse jooksuasendi.

Põlv tuuakse ette jõuliselt, kuid ilma pingutusteta, ja reis on maksimaalsele kõrgusele tõusnult umbes täisnurkses asendis kerega. Sellest järeldame, et põlv ei tohi tõusta liig kõrgele. Põlve jõudnult kõrgeimasse asendisse, lüüakse jalg järsult vastu maad, peagu nii, et maad puudutab enne kand. Seda on võimalik sooritada ainult siis, kui põiapära (*tarsus*) on pingevaba. Pärast jala maad puutumist lõdvestatakse veidi lihaseid. Ponnistus (pingutus, hoog) järgmiseks sammuks toimugu kogu pakaga, mitte ainult varvas-taga.

Viimsena mainitud ponnistus toimub kogu jala sirgenedes. Kui tõmmata mööda jalga sirgjoon, siis selle joone pikendusel peab asuma kere. Teise jala põlv on samal hetkel kõrgeimas asendis. Kiiruse suurenedes pikeneb samm ja kehaasend tõuseb. Ühtlasi läheneb jala ponnistuspunkt keha raskuspunktile, kuid ta ei tohi jääda otse selle alla, mil puhul ponnistus tõtaks keha liig püsti-asendisse, mis takistaks keha kiiret edasiviimist. Eelpoolöeldult on keha üheks edasiviivaks teguriks kere ettekallutus. Kui aga põlv tõuseb liig kõrgele ja säärt sirutatatakse kaugele ettepoole põlvest, võib sammu ponnistus nihkuda ettepoole keha raskuspunkti ja tagajärjeks on n. n. istuv jooks.

Jala ponnistuse lõppenult õhus, tuleb meeles pidada, et kogu keha, jalad kaasaarvatult, peab olema pingevaba. Põlv viiakse ette, kuid seejuures tagumise jala säärt ja jalanina ei tohi kerkida liig kõrgele, kuna säärt püütagu hoida lõdvemana. Teoreetiliselt näib, et seetõttu muutub edasilükkumine pikaldasemaks ja rohkem jõukulutust nõudvaks, sest praktiliselt kipub jalg vägisi kõrgele kerkima. Suurt tähelepanu see asi siiski ei vääri. Püütagu vaid hoida tagumist jalga ja selle säärt võimalikult pingevabana.

Käte töös võib nentida kolme moodust: 1) käte ette-taha viimine; 2) põiki üle rinna viimine; 3) kahe eelmise mooduse süntees. Viimane neist on levinuim moodus ja seda praktiseeris eeskätt säärane suurjooksa-ja, nagu E. Tolan.

Esimest moodust, s. t. käte liigutusi ette ja taha, tarvitasid omal ajal Ch. Paddock ja E. Jonath, samuti Vykoff. Võtame kõige pealt selle mooduse vaatlemisele. Käed liiguvad külgedel sarnaselt, et parema jala ees olles on vasak käsi taga ja vasaku jala ees olles parem käsi taga. Ees tõuseb käsi pea kõrgusele, olles küünarnukist painutatud, ja taha nii kaugele kui saab, misjuures käevars on maapinnaga paralleelne. Käte liigutused on jõuliselt, kuid seejuures ei tohi käsi siiski pingutada. Rind on kogu aeg jooksu suunas. Käed ei liigu kaugel kerest, sest see häiriks tasakaalu. Käte tülles ette, keeratakse rusikas olevat kätt sääraselt, et peopesa jääb ülespoole. See näiliselt väike nõks väldib suuresti käte pingutamist ja kergendab nende hoidmist lähemale kerele. Vastasel korral eemalduskid küünarnukid kerest liig kaugele ning taha minnes oleks käsi sirge, mis omakorda teeb käte liigutusi pikaldasteks. Ülalkirjeldatud käte töö on väga jõuline ja rohkem kohane peagu püstiasendis jooksjatele.

Teise mooduse järgi liiguvad käed põiki üle rinna. Kui- gi selle mooduse kasutajatena ei ole tuua üldtuntud es- kujusid, peavad asjatundjad üle-rinna käte tööd väga otstarbekaks. Rusikad on kogu aeg üksteisele väga lähedal ja käed küünarnukest rohkem painutatud kui esimesel moodusel. Rusikad ei kergi kõrgemale rinna alumisest osast. Käed on kergelt rusikas, mis liiguvad sääraselt, et rusikate avamisel oleks peopesa pööratud allapoole. Käevarrad ja -randmed on pingevabad. Rinna ees liiguvad käed sarnaselt, et küünarnukid on kere taga ja puusa kõrgusel. Käte liikudes võrdlemisi madalal ja eespool, on kehaasend tugevasti ettepoole kallutatud, ja jalad liiguvad rohkem tagapool keha raskuspunktist.

Kahe ülalkirjeldatud mooduse süntees on vist pa- rim mõeldav käte kasutamise viis. Sellesse on koonda- tud mõjuvad käte ette-taha liigutused ja lisaks veel

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47.

TEL. 444-22.

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.

Rõõmsaid jõulupühi

lugejatele,

tellijatele,

kuulutajatele,

komisjonäridele,

kaastöölisele

ja eriti

hrra **A. Hahnile** tema

suure töö eest, tehtud

E. Spordilehele.

Eesti Spordilehe

toimetus ja talitus.

Esimesel joonisel on toodud ameeriklane Vy k o f f täiel „fahrtil“. Vasaku jala ponnistus on toimunud ja jooksja on õhus. Vasak käsi on kõrgeimas asendis, peopesa pööratud ülespoole. Ka parem põlv on kõrgeimas asendis. Jalareis on täisnurkses asendis kerega, mille asend on hea — ette kallutatud. Parem käevarrs on paralleelne maale. Märkimist väärib pea pingivaba asend ja rinna suuna säilitamine jooksu suunas, sellest hoolimata, et käte liigutused on väga jõulised. Vasak (tagumine) jalg „ripneb“ järel — põlve ettetoimine on parajasti algamas.

Teisel joonisel on jala ponnistus lõppemas. Kere ettekallutus on hea. Ponnistus järgmiseks sammuks algab

tunduvalt tagapool keha raskuspunkti. Parema jala põiapära (tarsus) on pingevaba. Pea asend on suurepärase. Samuti tagumise käevarrse asend, milline on paralleelne maale. Käte liigutused on hästi sünkroniseeritud jalgade liigutustega.

Kolmandal joonisel on toodud olümpiavõitja E. Tolani. Jooksumoment on umbes 20 m pärast lähet. Tagumise jala ponnistus ei ole veel sooritatud. Eesoleva jala põlv on jõuliselt liikumas ettepoole. Põiapära on pingevaba. Joonis selgitab kujukalt käte tööd, mis on kahe — ette-taha ja põlki üle rinna — mooduse süntees. Pea ja kere asend on hea. Keha kogu asend osutab jõulist edasiliikumist ja suurt kiirust.

liigutused, mis säilitavad kere ettekallutamist. Kuid rusikad liiguvad veidi kaugemal üksteisest ja küünarnukid rohkem tagapool keret kui teisena toodud mooduse puhul. Rinna ette kerkitab käsi diagonaalses asendis, rusika ulatudes peagu lõuani (vaata Tolani kohta toodud joonist).

Lühimaid joostagu võimalikult sirgjoont mööda. Tähtis on joosta nii, et n. ö. traav ei katkestuks, vaid jooks toimuks ühe hooga algusest lõpuni. Sammu pikkust ei tarvitse erilisel üritada. Seevastu püütagu liikuda lühikeste ja kiirete sammudega. Kere on ette kallutatud ja pilk suunatud 10—15 m kaugusele oma ette. Pea asend loomulik, kukal pingevaba.

100 m jooksu vältel hingatakse kolm korda. Käsklusel „valmis“ tõmmatakse kopsud õhku täis (siiski mitte liig palju) ja hingatakse välja umbes 25 meetril, millal uuesti sisse hingatakse. Kolmas hingamine toimub lõpuspurdi eel.

Lõpuspurdil, mis toimub 10—12 m enne linti, muudetakse sammude takt kiiremaks. Sammu pikendamise pole suurt kasu, sest see viiks keha liig püstiasendisse. Sammude kiirendamine seevastu säilitab kere ettekallutust, mis omab väga suure tähtsuse jooksu lõpul. Kuigi samm lüheneb, siis kiirem samm suurendab jooksu tempot.

Lõputasapinna läbistamisi on mitmesuguseid. Paddock lõpetas jooksu hüppega. Ta hüpe on praegugi veel kuulus. Ma siiski ei soovita hüpet, kuna selle sooritamine on seotud suurte raskustega ja nõuab vastavat vilumust. Seevastu soovitatakse joosta lõpuni. Kuid kui hüpe, külje või rinnaga ees, tundub tulusana, siis kasutatagu ka hüpet. Endastmõistetavalt lüüakse lindi ees rind ette.

Lühimaadeks on peamiselt 100 ja 200 m. 200 m puhul võetagu arvesse, et juuretunud 100 m ei moodusta tavalise 100 m jooksu jatku. Ükski tippjooksjagi ei suuda 200 m joosta n. ö. täisauruga. Sellepärast peab tempot vastavalt jooksupikkusele reguleerima. Paljud jooksevad 200 m pikemate sammudega kui 100 m-is. Tavalisemalt joostakse 200 m sees esimesed 50 m „täisauruga“, siis lõvendatakse pikkamisi tem-

pot, pärast jälle seda suurendades. Viimased 75—85 m joostakse suure hooga, eriti aga lõpuspurdil (10—12 m).

Meeldiv pühaderõõm

**KES MAITSEB —
SEE KIIDAB**

ETK vein on täiesti valminud, ei tekitata peavalu ega seedimiserikkeid

Inglise suured spordivõimalused

BERNHARD LEPPIK, dipl. tennise ja keh. kasv. õpetaja.

Käesoleva kirjutuse autor saabus hiljuti Inglismaalt, kus ta õppe- ja tutvumiseesmärgiga viibis üle kahe kuu. Selle aja vältel külastas ta Londoni alg- ja keskkooli, võimlaid, ujumishalle, tennisklubeid ja teisi pedagoogilisi ja spordiasutusi. Tähelepanekute edasiantamiseks on alljärgnevat ülevaattlik kirjutus.

Inglitest ja nende spordist on maailmas palju kirjutatud, kuid sellel teemil võib alati ikka uut ja uut juure kirjutada. Niipalju on inglastes ja nende spordis omapära, mis Inglismaad külastavat välismaalast suuresti paelub.

Juba keskajast saadik on inglased tuntud suure spordirahvana, millisena ta püsinud ka tänapäevani. Rohkem kui kuskil mujal on sport Inglismaal rahvuslik asi. Oigemini öeldud on ainult Inglismaal sport rahvuslik, teistes riikides on ta selleks alles kujunemas. Sport on inglaste veres ja selle kaudu kandub ta vanematelt lastele põlvest põlve. Inglise hindab igasugust sporti, olgu see siis rekordsport, võimlemine või ka kõige lihtsamad keha liigutused.

Tavaliselt on inglase ise vaigse, tasakaaluka kõnega ja peab valjult rääkijaks ebaviisakaks olevuseks. Lärmitseja on tema silmis juba allakäiv inimene. Kuid spordivõistlustel tõmbab inglase kõik oma registrid lahti — lärmitseb, karjub, shestikuleerib. Spordiväli on vast ainuke koht, kus inglase oma temperamendile annab vaba voli.

Mis on viinud inglased spordile? Viibinult paar kuud Londonis arvan ma sellest aru saavat. Inglise elavad kliimaatiliselt halvades õhutingimustes, eriti suurlinnade ja kõige rohkem Londoni elanikud. Ma julgen väita, et Londoni pikemaks ajaks elama asunud välismaalane peaks säärase elukoha muutmise puhul kohe arvestama oma eluea tunduva lühenemisega. Tal on väga raske akklimatiseeruda. Kuid inglase on sportimisega oma organismi tugevaks teinud kliima mõjutluste vastu. Vaadake inglasi: ta on pikk ja sale (pakse inglasi leidub harva) nagu taim, mis istutatud suure taime lehtede alla ja mis nüüd toidu, õhu ja valguse saamiseks kasvab pikaks, et läbi murda lehtede vahel. Taim jääb oma pikkuse kohta kiduraks, kuid inglase on sportimisega kidurusest üle saanud.

Nähtavasti instinktiivselt on inglase aru saanud sportimise tarbest ja ta ajab oma pea kõrgele, lähemale tervisele ja jõule. Inglismaal on ammu aegselt loodud suured ja avarad spordivõimalused. Sport pole Inglismaal riiklik, kuid seevastu rahvuslik, mis on enam kui riiklik. Inglise suurte spordivõimalustega oli mul juhus veidi lähemalt tutvuda. Käesolevas kirjutuses ei saa kõike nähtut ja tähelepanud suurel määral edasi anda. Seepärast püüan teenida konspektiivse ülevaate pakumise, tutvustades spordi peakeskusi, nagu tüüpilisemaid kooliasutusi ja spordiehitusi.

Juba koolieast saadik hoolitsetakse võimalikult lähedamate spordivõimaluste eest. Külastasin Londoni üht suuremat keskkooli (college) — St. Paul School'i, millel seitse sada õpilast. Kehaline kasvatus on siin, nagu Inglise kõigis teisteski koolides, sunduslik. Kehalisele kasvatusel on pühendatud nädalas 3 tundi à 80 min. Kaks tundi hommikuti kooliaja sees ja

kolmas tund väljaspool kooliaega, kuid ka sunduslik. Tunnid on jagatud kolme õpetaja-treeneri vahel. Üks tund on sunduslikult võimlemine ja vabad harjutused. Enamikus koolides on tarvitusel Rootsi võimlemine. Ülejäänud kaht tundi on õpilasel võimaldatud vahetada kahe poksitunni vastu. Kes seda ei soovi, see on kohustatud võimlema.

Väljaspool kooliaega on võimaldatud mittesunduslikuna sportida mitmesugustel aladel vastavate vilunud treenerite juhatusel. Kõigi võimlate, ujumishallide, spordiväljade kasutamine on jagatud tundide viisi klasside vahel. Millised spordivõimalused on St. Paul Schoolil, seda võiks kadetseda kogu meie riik. Nimetatud koolil on neli rugby-välja vastavate treening-maa-aladega, kolm jalgpallivälja, üks ujumishall 33¼-yardilise basseini pikkusega ja kolmesugust kõrgust vettehüpete-lauaga, üks võimla rootsi, saksa ja sokoli võimlemistarvetega, kaksteistkümmend tennisväljakut, mida võivad kasutada ainult viimase klassi õpilased, üks poksihall 4 ringiga ja kõigi treeninguks vajaliste abinõudega ja üks vehklemishall (florett ja espadron).

Huvitav on märkida, et kuigi jalgpall on Inglise rahvussport, on keskkoolis siiski suurem tähelepanu pööratud rugbyle. Algkoolis aga harrastatakse rohkem jalgpalli. Seletatav on see sellega, et juba vanematele noortele tahetakse eeskätt anda rohkem jõudu arendavaid harjutusi, milleks väga kohane on rugby. Väga populaarne on veel üks eriline mäng — fives. Tennisballist väiksemat ja värvilt musta palli lüüakse reketiga kahe käe jõuga vastu seinat. See arendab igaükselt keha. Mängitakse nagu tennis üksik- ja paaris mänguna. Seinu on viis, millest tuletatud ka mängu nimetus.

Kõik hooned ja väljakud on tulvil õpilasi. Lauapäeviti, millal Inglismaal kooli ei ole, peetakse kas omavahelisi võistlusi või võistlusi teiste koolide ja isegi spordiorganisatsioonide vastu.

Algkoolis on ka kolm kehalise kasvatus tundi nädalas, kuid väiksema kestvusega. Peale selle veel üks ujumistund. Cricket ja jalgpall on algkoolis suurimas

aus. Kuid... ka poks. Nägin pealt väikeste poiste poksi ja ma pean ütlema, et see oli väga nauditav.

Sportimist koolis õhutatatakse igasuguste mälestusmärkide ja karikate annetamisega, mida inglane alal hoiab surmatunnini.

Mida lausuvad meie koolid inglaste suurte spordi- võimaluste üle? Kadestavad kindlasti.

Kuid kadestada võivad ka spordiorganisatsioonid. Küllastasin maailma suurimaks nimetatud tenniseklubi — The Queens Club, mis on annud peagu kõik Inglise meistrid (näiteks Perry, Austin jne.). Klubil on umbes 5000 liiget, kuid aktsiaseltsina on klubi väike jöukamast kihist ringkonna käes.

Queens Club omab 21 rohu- ja 22 kõva pinnaga väljakut. Peale selle 8 sisehalli, 8 skvosh-halli ja 2 n. n. algtennise halli. Jean de bome on algtennise ürgaegne nimi. Selle mängu väli kujutab mõisa õue, mis võrguga poolitatud. Ühel pikemal küljel on otse väljaku küljes sein, kuna ülejäänud kolmeks küljeks on imiteeritud mõisahooned katusega. Mängitakse täpselt samuti kui tennis algpäevil. S. t. pall servitakse katusele, mida mööda ta jookseb vastase seljataha ja palli mahakukkunult algab tavaline tänapäeva tennis selle ainsa vahega, et ka seinast põrganud pallid on mängus. Konservatiivsus on peapõhjuseks, et Jean de bome'i inglased veel tänapäeval mängivad. Inglismaal on kokku kümme-kond sarnast välja, USA-s ja Prantsusmaal üksikud.

Skvosh-tennis on uudis, mis lähemal ajal ka vist Eestisse tuleb. Mängitakse väikese ja musta täiskummist-palliga vastu poleeritud kiviseinu.

Klubil tennisväljakutest on üks nii suur, et mahutab 10.000 pealtvaatajat, ja üks sisehall 5000-de pealt-

vaataja mahutavusega. Ametis on seitse parimat treenerit kogu Inglismaa kohta.

Queens Club on Inglise rikkaim tennisklubi, kuid suurem kuulsus on All English Clubil, mille valdusel Wimbledonil kuulsad väljad. Wimbledonist, ta väljakutest ja paljust muust on külluseni kirjutatud, nii et ma midagi lisama ei hakka. Kuid märkima pean seda, mida paljud ei tea: Wimbledon pole iseseisev linn, vaid Londoni üks linnaosa.

Edasi rääkides Londoni spordihoonetest olgu öeldud, et Inglise metropol omab kuus jalgpallivälja suurus ületavat uisutamishalli. Osa neist on avatud kogu aasta (suvel kunstjää), osa aga talveti dancinguteks muudetud. Uisutamishallide või, parajama nimega, jääpaleede suurusest annab pildi juurelisatud joonis. Kas pole see nagu mõne suurlinna peajaama-hoone?

Suuri ujumishalle on Londonis kaheksa, peale selle massiliselt väiksemaid. Voinovi basseini sarnane „hall“ on Londonis vast kõige väiksem. Basseinide tavaline suurus on 33 × 10 yardi². Vettehüpete-laudu igas 5—6, kõrgusega 1-lt meetrit 5 meetrini. Basseini mahub korraga 500 ujujat. Hallides asuvad ka saunad duschiruumidega ja 100—400 vanniga. Moodsaimates basseinides on alaliselt vahelduv vesi desinfitseerimise mõttes segatud sooda, allumi ja klooriga. Inimeste päevane läbilask suurtes basseinides on umbes 1500.

Suured, uhked ja meelitavad on Londoni basseinid, jääpaleed, tennisklubid jne., kuid välismaalase rahakott ei võimalda nende sagedast külastamist. Näiteks uisutamishallis on pääse meie rahas 2 krooni, tennisetund maksab aga 14 krooni! Tahad sa tennisest saada veel treeneri, siis maksa lisaks 1—4 naelsterlingit. Kuid inglastele nende palgaolude juures pole kuigi suuri raskusi suurte spordivõimaluste kasutamisel.

Pakume suure valiku

ajakofastest ja moodsatest kindlustusviisidest

1. **Surmajuhu- ja segakindlustus** (surma ja üleelamise juhuks).
2. **Perekonnakindlustus**, mille järgi perekonnaisa varajase surma korral makstakse peale kindlustussumma veel igaaastast pensioni 12% suuruses kindlustussummast.
3. **Lapsekindlustusviisid**: kasvatusraha-kindlustus pojale ja kaasavarakindlustus tütrele.
4. **Hoiu- ja hoolduskindlustused**, mis sõlmitakse ilma arstliku ülevaatuseeta, mõnekroonilise kuu- või 1/4 a. maksudega.
5. **Lisakindlustusviisid täienduseks põhikindlustusele**: invaliidsuse, operatsioonikulude ja õnnetusjuhtude lisakindlustused

Tasuta perioodiline arstilik nõuanne.

Kogumise hõlbustuseks ilus ja maitsekas hoiukarp.

KINDLUSTUSSELTS „EESTI“

(Asut. 1907. a.)

KODUMAA SUURIM ÜHISTEGELINE KINDLUSTUSETTEVÕTE.

Valitsus: Tartus, Suurturg 8.

Osakonnad Tallinnas ja peagu kõigis maakonnalinnades.

TÕUSUAASTA

POKSIS

Tõusuaasta ka poksis — nii võib nimetada tänavust spordi-aastat. Kui lasta filmina silme eest mööduda kõik aasta vältel peetud poksivõistlused, siis, ilma liialdusteta, on nad jätnud väga sisuka üldmulje. Kui meele tuletada näiteks kas või aasta alul peetud meistrivõistlusi, siis olid need üheks suuremaks Eesti poksiklassi sisukuse tunnustuseks. Finaalide lõppemiseni püsisid lahtistena ühe või teise meistikstulekud, sest niivõrd tasavägised olid mehed. Üksikute hegemoonia on kadunud — see näitab juba klassi sisu. Edasi rida rahvusvahelisi kohtamisi seoses TPK Euroopa-turneega, milles ainsaks, sedagi näiliselt, nõrgaks punktiks olid Budapesti-euroopavõistlused. Kuid neil kaotati kõik matschid n.-ö. üle noatera, seejuures Euroopa kvalifitseeritud parimatele nahkkindameestele.

Sügise tulekuga haarati kiirelt varmast kindad, kuid enne kui need jõuti kätte tõmmata, oli visatud Riist väljakutsekinnas Balti turniiri näol. Kuigi BT lõppes oludega arvestades meie kohta veel kuidagi õnnelikult, siis mõningal määral kaardid segamini löi ta siiski paljudel poksijail. BT Eesti internatsionaalidest võttis sel aastal viimasena peetud Eesti-Soome maavõistlusest osa ainult üks mees — L. Nielender. Osa neist internatsionaalidest pole pärast BT-i üldse esinenud! Hoiatasin turniiri eel mitte liig vara mehi tulle

saatmast, sest see võiks tuua poksijaile võimete langust kogu hooajaks. Mind ei kuulatud, kuid nüüd on kõigil võimalus veenduda mu hoiatuse tõsiduses ja BT-st osa võtnud poksijate suuremal või vähemal määral läbipõlemises. Need poksijad aga, kellel õnnestus pääseda Riiga minekust, on olnud igati paremas löögihoos. Võistlused vestfaallaste ja ungarlastega räägivad selget keelt.

Parimaks möödupuuks meie poksitaseme kõrguse kindlaksmääramiseks on alati olnud maavõistlused Soomega. Nendel reageerib kiirelt meie poksi tõus või mõõn. Tänavu kaotasime Soomele 3:5, mis numbriliselt (l. a. kaotus seisul 4:4) tähendab küll tagasiminekut, kuid matschide sisusse tungides oli tõusu tunnustajaks. Seekordsed soomlaste üle saadud võidud olid kindlakujulised võidud ning, jällegi väga tähtis, saavutatud vastaste pinnal. Veel edasi: palju ei puudunud Eesti üldvõidust, mis oleks tulnud seisul 4:4, tänu Virsa üllatus-knockile, kui N. Kapustin poleks õnnetult kaotanud. Kapustini õnnetu kaotus seisis selles, et mees kolmanda roundi alul ulatas Järvisele käed, olles teadmatuses, et uute määruste järgi käe andmist enam ei ole. Soomlane kasutas momenti ja saatis paar groggyks tegevat lööki kaitsepositsiooni mitte-teada-võtva Kapustini näkku ja ... võitis Kapustini ning ka maavõistluse.

**Ainult siis
on mõnus
olla, kui on
j a l a s**

UNION →

ETA

Helsingis peetud maavõistlused on meile järjest ikka paremini lõppenud. 1930. a. kaotasime 1:7, 1932. a. — 2:6 ja nüüd 3:5. Kraadiklaas on tõusnud. Poksija ebausuga tulevikku vaadates peaks eeldama järgmise (1936. a.) Helsingis peetava maavõistluse lõppemist 4:4-ga ja selle järgmist (1938. a.) Eesti võiduga. Olgu juure märgitud, et soomlasi nende kodupinnal pole seni suutnud võita ka rootslased. Jälgides aga poksipere võimast juurekasvu ja lumepallilist huvi tõusu poksi vastu julgen oma ennustustes olla optimistlikum ning loota võitu Soome üle Soome pinnal juba 1936. a.

Viimase ennustuse täitumise üheks suureks eeltingimuseks olgu: poksi poksijatele. Äraseletatult tähendab see lause seda, et poksispordi juhtimine mingul määral poksiorganisatsioonide kätte. Poksi arvel elatada teisi alasisid on patt mitte üksnes poksi, vaid ka nende teiste alade vastu. L. a. lõpul lugesin E. Spordilehes ühe tuntud sporditegelase arvamist, et raskejõustiku-alade (maadlus, tõstmine) tagasiminekut põhjustavat poksi suurem tõmbavus. Poks olevat barbaarne (!) sport, mis publikule rohkem meeldivat kui näiteks maadlus. Poksi au kaitseks pean lausuma, et poksi barbaarseks pidamine on väga väär arusaamine poksist. Poks paelub eeskätt oma suure vaheldusrikkuse ja dünaamikaga. Edasi pean ütleva, et huvi poksi vastu laiemates massides on äratatud poksiorganisatsioonide sagedase korraldamisega. Korraldatagu ka maadluses rohkem võistlusi ja eeskätt hääld võistlusi ning ka maadlus võib muutuda masside huvialaseks. Seevõrra, kuipalju suured majanduslikud lootused on asetatud poksile, sama võrra on vähem propageeritud maadlussporti. Sellepärast: Eesti spordi huvides on poksijatele ja maadlajatele omaette teede võimaldamine ühtlasi teeks senisest kõrgemale tõusule.

Usun, et poksiorganisatsioonide „noorpere“ juurevõrsumine ja Eesti poksi praegune rahuldav tase on suurel määral sõltunud paljude ja heade võistluste korraldamisest, samuti headest võistlustest osavõtust. Vist ükski teine spordiala Eestis ei saa tänava ühikustada sarnasele internatsionaalsusega sportlikus läbikäimises ja suhete loomises kui poksi. Täna-homme lahkuva aasta vältel on poksiorganisatsioonide järgmiste rahvustega: Ungari, Saksa, Inglise, Poola, Soome, Tšehhoslovakkia, Austria, Läti ja Leedu. Kokku üheksa rahvusega. Üksikkohtamiste näol vast veel kuidagi mõni spordiala on „internatsionaalsem“ olnud, kuid klubimatschide ulatusega kindlasti mitte. Viie rahvusega on peetud klubimatschid.

Igalt rahvuselt on midagi juure õpitud ja üheks tagajärjeks kõigest kõrva taha panekust on asjaolu, et Eesti poksiorganisatsioonid on välismaal hakatud rohkem respektema, mis omakorda on sõltunud meie poksi tõusust. Olgu näitena toodud Soome arvamine Eesti poksiorganisatsioonide kohta. Kahe-kolme aasta eest nõudsid paljud hääled Soomes maavõistluste katkestamist Eestiga. Õeldi, et eestlastelt ei olevat midagi õppida, eestlased olevat ainult kallejad (mitte poksiorganisatsioonid), kellele lõbusõitude pakkumine Soomele olevat liigne luksus. Eesti poksiorganisatsioonid olid sel ajal tõesti halb ja palju ei puudunud maavõistluste sidemete katkemisest. Teissugusel arvamisel Eesti poksiorganisatsioonid olid soomlased aga pärast hiljutist maavõistlust. Nad kiitsid avalikult Eesti poksi tehnilise külje suurt edasiminekut ja paljud tunnistasid avameelselt, et ainult õnn olevat Soome päästnud kaotusest.

Eriti kiitsid soomlased H. Freimuthi. Mainiti, et sarnast tehniliselt head „kärbest“ polevat Soome pinnal nähtud. Mõned kahtlesid ainult selles, kas itaallane Urbinotti ei olnud vast tsipake parem. Väga heas arvamisest oldi ka teiste eestlaste kohta. Sama rõõmus-tav kui hea hinnang meie poksiorganisatsioonide kohta on teadmine, et tänava poksi kogu kodumaal on laiemat pinda võitmas. Peale Tallinna, Tartu ja Narva võib tänava poksiorganisatsioonid rääkida ka Võrus, Valgas, Viljandis, Pärnus, Sillis, Rakveres, Kundas jne. Tallinnaski on juure tek-

Jõulupühad

on eriti kohased, et mõelda oma perekonna tulevikule. Elukindlustus osutub seega järjest meeldivamaks jõuluringiks.

Kinkige

oma abikaasale

elukindlustus; see kindlustaks ühtlasi Teile muretuid vanaduspäevi;

oma lapsele

kapitalikogumise-kindlustus (igakuise preemiamaksuga 1—3 krooni.).

Eestimaa Kinnitus-A.S.

„E K A“

Tallinn, Vabaduse pl., EKA majas.

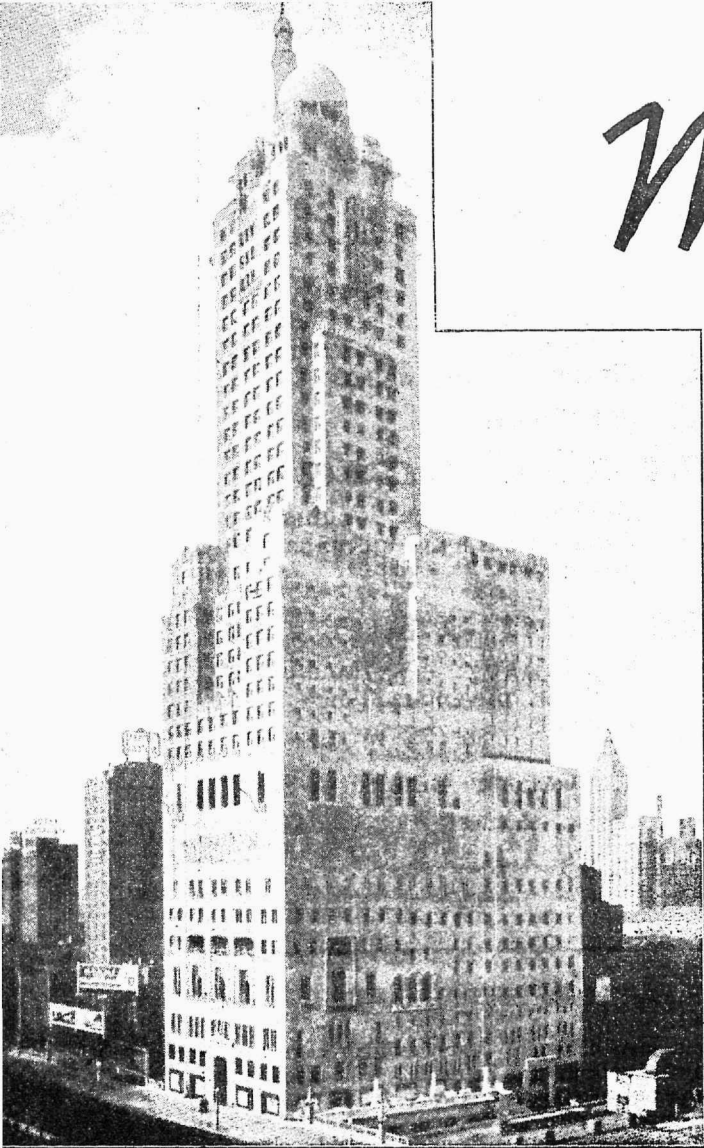
kinud paar noort poksiorganisatsiooni (Nõmme ÜENÜ ja TLEOK).

Olimpia-aasta läheneb. Varsti sõidab kogu maailmast poksiorganisatsioonid Berliini. Kas ka meilt? Võidakse küsida: mida on meie poksiorganisatsioonid Berliinis teha? Õeldakse: meie rusikameestel pole sealt tuua olümpiavõite. See on praegu suure enamiku arvamine. Kuid olümpiamängude isa parun de Coubertin ütlevat: „Tähtis ei ole võit, tähtis on aus ja hea võistlus.“ Et meie poksiorganisatsioonid suudavad pakkuda ausat ja head võistlust, seda on tõendanud järgmised tänava peetud matschid, mis toome näitena: L. Nielender Budapestis Euroopa teise mehe Varga vastu, N. Stepulovi kolm kohtamist euroopameistri Schmedesiga, H. Freimuth Ameerikas ja Euroopas hästituntud poolaka Rotholzi vastu, E. Taari tasavägine võistlus ungarlase Szaboga, N. Kapustin kõva westfaallase Blumi vastu, A. Hugeni tüline heitlus teise westfaallase Brinkmanniga jne. Meie mehed oskavad hästi võistelda, edasi sellest võivad nad Berliini ajaks ka üllatada, nagu üllatas Virsa Holmströmi ja Juurup Virsat.

Kuid üllatamiseks olümpiamängudel on meil vaja teha veel tublit tööd. Peame korraldama veel rohkem rahvusvahelisi võistlusi, et anda lihvi meie parimatele. Kuid ühtlasi peame oma mehi saatma ka välismaa kandilistesse ringidesse. Meil ei ole välismaal kaotada maailma- või euroopameistri-tiitleid, küll aga palju võita. Kas ei ole võit juba suuremate kogemustega omandamine? Kas ei olnud suur võit Euroopa-turnee-gi? Aasta alul saadud kaotuste varal sooritasime poksiorganisatsioonide õnneliku lõpu. Võistlused, eriti välismaalastega, on tõsised eksamid tulevastele euroopameistritele ja olümpiavõitjatele.

Kõigil sümptomidel peaks Eesti poksiorganisatsioonid tõus jätkuma ka 1935. a. Soovin selleks meie juhtidele ja poksiorganisatsioonide suurimat edu varstiajalaval uuel aastal.

Maailma

Pildil Maailma peenim klubi — Medinah Athletic Club'i klubihoone Chicagos.

E. SPORDILEHT oma 1. a. jõulunumbris avaldas artikli *Spordihoone uue aasta unistusena*. Kõigist pisutki lootust andnud märkidest hoolimata ei ole selle unistuse teostamisele aastaga, mis nim. artikli avaldamisest möödunud, tegelikkuses kuigipalju lähemale jõutud. Tahes-tahtmatult tuleb hakata kartma, et selle unistuseks nimetatud ettevõtte teostamise alal meie oleme jäämisel teha oma naabritest. Leedul, Balti kõige nooremal spordirahval, on oma spordihoone juba valmis. Lätis on see valitsuse algatusel rajamisel. Soomes, kus on juba suuremaid spordiasutusi, ollakse praegu suurstaadioni ehitamisega lähedalt alustamisel.

Ja meie — näib, et unistame edasi...

Unistamegi siis, ja nimelt sellest, millised võiksid olla meie spordiklubide hooned, kui sel alal eeskujuks võtta, näiteks, Ameerika omi.

Juba Goethe öhkas, et Ameerikal on parem. Tal ei ole kokkuvarisenud losse, ega elaval ajal teda sisimas ei häiri mineviku asjatu meeletuletamine. Ameerikal on vastseid, hiigelmõõtudes spordiehitusi, suuri staadionid ja suuri klubihooneid. Kui meie spordi-

klubidest omab suurema klubihoone Kalev, siis Ameerika töelisel suurte klubihoonetega võrreldes on seda meie Kalevi oma raske nimetada väikesekski.

Dr. C. Diem oma raamatus *Sport in Amerika* ütleb, et klubihoone võib-olla kõige tugevamini avaldub sakslaste mahajäämine ameeriklastest. Saksa spordiklubid, puutuvalt nende eraomandustesse, kujundavad väikese lehekese Saksa seltskonnaelu metssas. Saksa spordiklubide sisseseaded piirduvad peamiselt oma harjutusvälja ja selle juure kuuluvate tagasihoidlike seltskonnaruumide osamisega. P.-Ameerika ühendriiges spordiklubid on linnade suurimateks seltskondlikeks organisatsioonideks ja nende sisseseaded on eeskujuks teistele ühingutele. Nendes Athletic Club'ides ja teiste seltskonnaklubide spordisisseseadetes kõige selgemal kujul avaldub Ameerika spordimeelsuse tuum. Sport Ameerikas on eluharjumuseks, mis ulatub edasi noorus- ja võistlejaeast. Üks on kindel: see, et Ameerikas suhteliselt suur osa ka vanemas eas jääb truuks spordile ja kehalistele harjutustele. Eriti haritlaste ringkonnad, tööstuse, kaubanduse ja poliitika juhid. President Hoover oma valitsuse liikmetega igal hommikul mängis meditsiinipalli. Valitsuses seda palliharjutust nimetati „hommiku-kabinetiks“.

Rahvuse saavutusvõimsusele võib-olla ongi olulisim, et ka täismehes eas harrastatakse sporti, olulisem kui see, et noored tulevad toime sursaaavutustega. Endastmõistetavalt on intensiivne spordiharrastamine vanas eas põhjustatud tugevast ja sügavale juurdunud noorusharjumusest. Ühendriiges inimestel on muidugi samuti „nii vähe aega“ kui meilgi, kuid pooltundi igapäevaseks sportimiseks leiavad nad seejuures siiski, ja rohkem ei lähe nendel vajagi, kuna klubis on kõik ees valmis. Ameerika kaubandusmees lõunatunnil lahkub oma büroost, ruttab oma spordiklubi, mängib pooltundi käsipalli, ujub, sööb siis lõunat ja on 1½ tunni pärast jälle oma töös. Mõni teine sooritab oma kehalised harjutused enne tööd või pärast seda. Võimlemislik elu nendes klubides vältab hommikust kuni öötundideni. Seejuures need klubid pakuvad kõiki tsivilisatsiooni ja seltskondliku elu mugavusi. Klubihooned on väga suurejoonelise sisseseadega. Marmorhallides asetseb büroo, kus õiendatakse liikmete väikesi asjatalitusi, toimetatakse postisaadetusi edasi jne. Erakordselt avarates tualettruumides on saapapuhastamise masinad, mäed kätterätte, kuus kuni kaksteist lifti seisavad valmitena, et suurima kiirusega jõuda soovitud majakorradele. Söögisaali ruumid oma hiilguses võistlevad kontinendi suurimate hotellidega, raske hõbe klubiappidega, iga ese klubi eriti valmistatud, kõige parem teenimine. Kõik, mis süda söögi alal ihaldab, on valmis. Nende klubide köögid on võrdsed suurimate hotellide omadele. Klubidel on oma lugemistoad, kaardimängutoad, veeremänguteed, muusikatoad, söögitoad väikesematele gruppidele, daamide saloonid, pidusaalid, näitelavad, siis vägevallt avarad spordisisseseaded, eelkõige suured „Gyms“ jooksurajaga, võimlemisriistadega, kõrvalruumidega muudeks spordialadeks, ujumisbassein elektrivannidega, kuumaõhu-, masšaahirumm jne.

Marmor, kalleim puu, väärtmetallid, pronksiga kaunistatud liftid, paksud vaibad, mahagoniüksed. Kuhu ka ei vaata, kaunid laiad sängid, kirjutuslauad klaasplaatidega, telefonid, duschid mosaiikpõrandaga, rikkus rikkuse otsa!

Põhijoonelt on kõik need klubid ühtlaselt ehitatud. Vahe on nende ehituse ja sisseseadete suuremas või väiksemas kunstipärasuses. Ka kõige vanem nendest — Chicago Athletic Association, mis püsinud juba 40 aastat, omab suured, rikkalikud ruumid, mis uutest, nüüdisaegsetest eralduvad üksnes ornamentide rohkuse poolest.

New-York Athletic Club tarvitab 500 inimest üksnes selleks, et hoonet korras hoida ja külalisi teenida. Tuntud sportlased on selle klubi eesotsas, nii Halpin, USA olümpiameeskondade juht,

eeim KLUBI

Pilgrim, 1906. a. olümpiavõitja, Wefers, end. 200 y. maailmarekordimees. Tiivaga jalg, selle klubi märk, on pressitud kõigisse esemetesse. Selle vanema Ameerika spordiklubi (asut. 1868) trofeesaal on küll sisurikkamaid maailmas. Klubil on väljaspool linna oma spordiväli, kuhu liikmed pääsevad hõlpsasti klubile kuuluvate autobustega. See väli on kaunimaid. Suur park, varade tammedega, mille keskel väli 400-m-lise rajaga ja peale selle tennisväljakuid ja muid harjutusväljasid. Spordivälja juures on veel suur paadihoone rohkem kui saja paadiga ning juhisedamaga.

New York Athletic Club'il on 8000 liiget. Rahaline läbikäik aastas on peaaegu 500.000 dollarit. Puhast ülejääki on aastas 20.000 dollari ümber. Spordi harustamine klubis tarvitab kuludena 50.000 dollarit. Ülejäänud osa sissetulekute ja väljaminekute on majanduslikul alal.

Penn Athletic Club'is Philadelphias, kus 7600 mees- ja 4000 naisliiget, on sisseastumismaks 75 kuni 300 dollarit ja liikmemaks aastas 50—100 dollarit. Selle eest pakutakse liikmetele suure, keset linna asetseva uue klubihoones mõnusid, peale selle paadimaja Shuykill Riveril ja park klubi-maahoone juures.

Üllatavaim klubihoones on kõrgeimal korral asetsev golfiväli, loomuliku, kuid prepareeritud rohuga. Läbi selle välja voolab väike ojake, mis endale vett ammutab veevärgist. Tennishall selles hoones on valgustatud 136 sajavatilise lambiga, valguseallikas, mis ka kanapimedaid peaks rahuldama. Edasi kaks ruumi, kus 16 ultraviolettkiirtega lampi.

USA vanim sõudeklubi, Detroit Boat Club, asut. 1839, on oma liikmete arvu piiranud 750-nele. Paljudel, kes soovivad liikmeks astuda, tuleb oodata sissepääsu. Klubil on peale paadihoone veel kunstlik 50-m-line ujumisbassein.

Suurepärasem USA kõigist klubidest on vist küll Medinah Athletic Club, Chicago vabamüürlaste ühing. Ühendriiges tugevasti levinud vabamüürlus on kõikjal püstitanud kõrgeimal määral mõjuvõimsaid templeid, mis rikkalikult varustatud spordisisseseadetega. Chicago nim. vabamüürlaste ühing oma nimeski avaldab oma spordi eesmärki. 42 korda kõrge hoone linna südames demonstreerib kõike, mida arhitekti fantaasia on suutnud teostada.

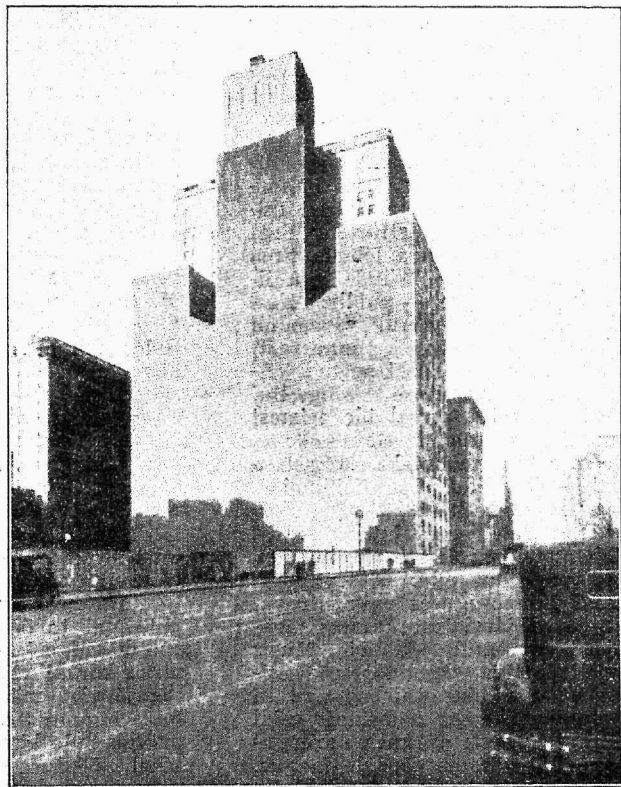
Võimas pronksuks. Liftiseinad vanast matis toonis puust. Kõrgematel kordadel on eluruumid liikmetele. Kõige luksuslikum ujumisbassein, mosaiik-põrand, marmorpõngid, purskkaevud j. m. Erakordse luksusega seadeldud habemeajamis- ja juukselõikamisruum. Hulk massashiruume ja muud, mis sinna juure võib kuuluda. Kõige kallim ehitusmaterjal, marmor ja alabaster, vask ja pronks. Kõik stiilid kuni mauripurskkaevudeni. Baariruumis määratu suur nikli ja vasega kaetud baarilett. Seintel freskomaalid ristsisõdadest. Pidusaal suure balkoniga, mille võre on kaunistatud hõbekujudega. Rohkem suurepärasust kui paljudes kuningalossides. Aknaraamid tinaga needitud, smyrna-vaibad põrandal ja käsipuudel. Luksuse üleküllust, millele selle klubi liikmed on uhked. Klubis väljaantav kuukiri on pühendatud: „To the members of the finest club of the world“. Hoone maksis 8 miljonit dollarit.

Sportimist selles klubis juhib spordidirektor, kellel abiks terve rida spordiõpetajaid. Kõigis mängudes on alatised võistlustsüklid. Liikmed on jaotatud mitmesse

gruppi saavutusvõimsuse ja vanuse järel. Igal mängijal on õigus endale järjekorralt lähemat paremat võistluseks välja kutsuda ja võitnult oma positsiooni paremustabelis parandada. Võistlusi klubi liikmete vahel peale mängude peetakse ka poksis, ujumises jne. Nende võistluslike sündmuste kohta ilmuvad üksikasjalised kirjutused kuukirjas, mida annab välja iga klubi. Enamikus on need kuukirjad 50-leheküljelised quartformaadis, suurepäraselt illustreeritud, parimal paberil, humoristliku käsitlusega, rohkearvuliste kuulutustega.

Seniõeldu võib tekitada mulje, et säärased sisseastumised on tarvitada üksnes rikastel ja jõukatel. Kuid ka väikesed ametnikud leiavad oma klubid. Sagedasti on nendeks Noorte Meeste Kristlikud Ühingud. Arvult on neid USA-s üle tuhande. Seal võib ameeriklane, vanuses 18—50-aastani, kõik leida: korteri, söögi, hariduse, ajaviite, spordi. Sisseastumismaks on enamikus 1 dollar, liikmemaks aastas kõigub 5—50 dollarini, vanuse ja teenistuse järel.

Brooklyni NMKÜ-l on 10.000 liiget, nendest 9000 spordi ja mängude alal. Neli võimlemishalli, poksisaal, vehklemissaal, raskejõustikusaal, kaks ujumisbasseini, 25×10 m ja 18×10 m, massaashi-ruumid, ruumid ultraviolettkiirtega lampidega, rohkesti dusche, turgisaun, 600 elutuba. Arstlik kontroll sunduslik. Iga sportlik harjutus märgitakse liikmekaardile. Rieteruumid 5000-le.

New York Athletic Clubi hoone, vaade tagaküljelt.

Teine

kuldmedalimees

Etuloolist ja hingeelulist

Gustav Sule

Seal, kus linna viimsed hooned Ropka mõisa väljadeni ulatavad, oli ta vanemate maja. Juba varakult nõudis poisis eluõigust see ohjeldamata igatsus, millest hiljem võrsus teadlik spordimehe vaim. Ropka pargi ääres ja vene kiriku platsil käis tol ajal Karlova äärelinna noorus kasvatamas tiritamme, kivi viskamas ja toorest puust lõigatud „oda“ pilutamises. „Kutt“, kes teistest noorem ja loomult tõsine, hakkas nendele üritustele vapralt kaasa lööma. Näib, et poisi tormiline püüdlikkus ei leppinud pikaldase edenemistempoga, sest varsti Sule hakkab harjutama omaette. „Võibolla võlgnen ma oma saavutuste eest tänu sellele arutule hulga lehedele, mida tegin kellelegi nägemata Ropka pargi ääres,“ kirjutab G. Sule oma päevikus. Nii nagu iga spetsialist oma arengu alul, nii oli ka Sule sportlasena väga mitmekülgne. Ta harrastas kõiki neid alasid, mis seisavad kergespordi tavalises võistluskavas, ujus ja uisutaus pealeselle. Aga kõige enam meeldisid talle siiski heited ja hüpped.

Järsu murrangu oma sportlikus arengus elas Sule läbi 17-aastaselt, millal ta esmakordselt esines avalikkudel võistlustel. Seni oli ta sportinud oma lõbuks, ilma pealtvaatajateta. Nüüd aga liisandus uus tegur — publik. Kuigi Sule mitmel korral varem oli lõiganud omaealiste tunnustust, jättis esinemine siiski sügava jälje noore sportlase hingeellu. Tartu elas tol korral üle esimest spordivaimustust. Suuremateks ja kaasakiskuvamateks elamusteks olid keskkoolide spordiolümpiad. Ühel seesugusel (1928. a.) esineb Gustav Sule ja kirjutab sellest hiljem: „Oieti oli see uus maailm, mis tungis mu ellu. Olim vaimustatud ja seesuguses vaimustuspangus mõõdusid märkamata järgmised aastad.“ Üle-öö tõusis Sule sportiva koolinoorsoo esirinda. See tõus paiskas aga ta loomuliku arengu rööbastest veidi välja ja varsti järgneb arengujoone liig järsule tõusule langus. See oli pettumuseks noormehele, kellele sport oli saanud omamoodi

elu mõtteks. „Tookord tundsin ma esimest korda, et sportlik areng käib omaette rada ja teda ei määra ära mitte üks sinu tahe, vaid palju tähtsamad tegurid, mida sa esialgu ei märkagi.“

Algab teadliku sportimise ajajärk. Kujunevad välja kehale sobivad heite- ja hüppeviisid. Kujuneb „oma“ stiil. Sule lennutab oda juba üle 60 meetri, jätab seljataha omaaegse üliõpilaskonna maailmameistri — odaheitja K. Schütsi, kõrgushüppaja A. Rohu ja on sisevõistlustel esimeste kohtade kindel kandidaat. 1929. a. ta viskab 62.70. Samal aastal ta saavutab kümnevõistluses tagajärje 6350 punkti, mis näitab, et mehest on arenenud küps mitmekülgne sportlane.

1931. a. kirjutab Sule ühes erakirjas: „Sündis jälle midagi seesugust, millega alul oli võõras harjuda. Tean ainult niipalju, et paar nädalat enne esivõistlusi harjutasin oda korralikku käeshoidmist ja kiiremat hoovõttu. Mitte just selleks, et oma sügisest saavutust parandada, vaid visketechnika silumiseks. Mulle ei meeldi visata „villaselt“ ja see oli ka kõik. Nii tuli, et ma 4. augustil 1931. a. esivõistlustel esimese võistlusviskega ennastki üllatasin. Oda lendas 66.02 m. See ei olnud laita lend, oda paistis tagant punktikujulisena. Aga teised visked ei ulatanud isegi 60 m jooneni, kuigi ma tookord tegin kõik hea seeria saavutamiseks. Nagu kõik, nii pidasin ma 66.02-t vaid õnnelikuks juhuseks. Aga ometi ergutas see mu korralikule tööle. Kolm nädalat tegin piinliku hoolega tööd ja kui siis Tartu Kalevi juubelivõistlusel ajasin dressi selga, oli endal seesugune tunne nagu enne eksamit, kui sul kõik on korralikult ära õpitud. Seekord oli visete-seeria kaugelt parem ja tulemus — 69.54 m.“

Sule tookordne vise oli 1931. a. kogu maailma parim saavutus. Publik valgus tribüünidelt mõne sekundiga platsile ja isegi oma viskest kohkunud rekordipüstitaja lendas tosin korda õhku. Põhjamaalased on muidu oma tunneteväljenduses ihuskoid, aga tookord oli pilt platsil peagu samasugune kui Madridis, kus rahvas härjavõistluse vaimustuses pillub kübaraid õhku ja karjub niipalju kui kõripõhjust tuleb. Sportlased mäenõlvakutel kaelustasid üksteist ja orkestrandid, kellesse üldine vaimustus nakatas, tagusid tušši nagu oleksid nad hullunud. Mida tegi aga Sule ise? Kui Mihkelson ta juhatas mikrofoni ette, naeratas Sule rahulolevalt ja vastas käsimusele, mida ta oma võidust arvab: „Tuleb leppida.“

See tagajärg üllatas lahetaguseid hõime ja virgutas maailmarekordimehe Matti Järvisse tema loorberitelt. Sule sai võistluskutse Helsingi. Eläntarha väljakul, kus kaugused näivad lühikestena, uskus Sule võivat korrata oma saavutust. Proovivisked olid 60 m-ni küündivad, ja kui siis väljakule läksime, seisis teiste võistlejate keskel Maailma Matti ja närveeris ilmselt.

Aga võistlus, millest nii palju loodeti, lõppes kurvalt. Sule pidi teise viske järele võistluse lõpetama ja võidu loovutama soomlastele. Võitis M. Järvinen, kes viskas pisut üle 63 m.

Odamehe karm saatus — käerebestamine — tabas sellel võistlusel Sulet ja andis ka ta edasiarengule raske hoobi. Üle aasta arstib Sule oma kätt. Aga veel rängem on hingeline elamus sellest võistlusest. „Mitte see, et ma poleks korralikult olnud soe, mitte ka see, et Soome sügis oli külm, ei ka teraskõva odaputk ei olnud süüdi, et ma käe vigastasin Helsingis. Vaid käsi pidi üles ütlema, ja kui mitte sel võistlusel, siis mõnel järgmisel. 70 m piiril ei pea käsi vastu,“ märgib ta hiljem jutujärgmisel. Ja see näib olevat õige. Matti Järvisse ja Sippala kogemused tõendavad väidet, et odaheitjale 70-m-sed saavutused on suur oht käele.

Sule ei lase teistel märgata oma hingelist depressiooni, kuid kui talle etteheiteid tehakse ta „vormilanguse“ üle ja tuletatakse meele 70 m mitesaavutamist, murrab õigustatud kibedus esile.

Aga pöörame tagasi Sule arenemiskäigule. Juba 1931. a. kevadel pühendab ta oma püüdlikkuse täieliselt odavisketele ja jätab kõrvalle teised spordialad, milles ta vaheajal on jõudnud meie paremate esirinda. Odaviske kõrval väärivad Sule tagajärgedest (arvestades ainult võistluste tagajärgi) märkimist järgmised saavutused: kõrgushüppes 1.80 m, teivashüppes 3.60 m, kuulitõukes 14.27 m ja kettaheitel üle 41 m. Mis puutub Sule kümnevõistluse võimetesse, siis annaksid ta rekordsaavutused kümnevõistluse alal 7750 punkti. Kuigi kümnevõistluse tagajärg rekordtasemest umbes 500 punkti võrra on vähem, ei peaks olema kahtlust, et Gustav Sulest võrsuks eritreeningu puhul Eesti parim kümnevõistleja.

Olümpia-aastal (1932) on meist-
ril hiilgav hooaeg. Oda lendab igal
võistlusel üle 65 m joone. Laseme
rääkida tagajärgedel. Maavõistlusel
Lätiga saavutas Sule 65.86, siis
kahe päeva pärast 68.75, Tallinnas
66.78, kohe selle järele Tallinnas uus
rekord 69.62 (staadionivõistlustel),
sügisel Helsingis 68.85, Göteborgis
67.48 ja jälle Tartus 67.49.

Võib-olla Matti Järvis metsik
areng sunnib Sulet uute teede otsimi-
sele, mis ta senisesse arengusse toob
peatuse. 1933. a. märgib A. Klum-
berg Sule visketehnikas muutust.
1933. ja suurelt osalt ka 1934. a. ilm-
neb väike tagasimine, kuigi ta Vil-
nos saavutab 69.30.

Sule ise kirjutab selle ajajärgu
kohta: „Otsingujärk, mis algas
1933. a. viis mu lõppeks ummikusse,
millest pidin leidma väljapääsu. Ja
leidsingi. Mulle suuresti nurjunud
Eesti-Soome maavõistlus oli ähvar-
davaks märguandeks. Öösel Tallin-
nast Tartu sõites tuletasin endale
meele kõik kirjutused ja arvamised,
mis minu viskestiili kohta avaldatud.
Kujutasin ette iga heitefaasi, ana-
lüüsisin oma stiili viimse täpini ja...
kui magama heitsin, teadsin, kuidas
oma vigu parandada ja kuidas vi-
sata. Mis puutub Tartu tasuvõist-
lusse, siis pean ausalt ütleva, et olin
eelmisest võistlusest veel vihane ja
närviline. Teiselt poolt huvitas mind
suuresti, kuidas mu valmismõeldud
stiil klappib. Ja see klappis. Miks ei
oleks oda pidanud minema, kui sul
jalad kindlasti põhjas ja tõmbeks
pole mingisuguseid takistusi? Oda
lend oli küll hüplev ja halb, aga vis-
ketehnika tema peajoontes õige. Kol-
manda viskega ületasin 70 m piiri —
71.48 m. Kaks korda on mul elus
olnud õnne: kui esimest korda Tallin-
nas viskasin 66 m ja teinekord Tar-

Teine kuldmedalimees —
GUSTAV SULE.

tus — 69.54 puhul. Need olid sile-
dad heited. Kui mul ka viimasel
Tartu-duellil oleks tõmme olnud nii
sile kui neil kahel korral!!“

Oligu tähendatud, et Sule Tartus
Sippalaga võisteldes saavutas seeria,
mida maailmas peale Matti Järvis
keegi ei ole näidanud. Üks vise
71.48 m, teine — 69.80 m ja ühtki
alla 67 m. Kes tunneb oda, selle
nõudlikkuma spordiala, tehnilisi ras-
kusi, see teab, mida nimetatud taga-
järg tähendab. Ja kes tõsise huviga
on jälginud selle vaikse loomuga ja
kohusetundelise odamehe arengut
suurmeistriks, võib kinnitada, et 71.48
saavutamiseks Sule ei ole tühjenda-
nud oma võimete varu.

Oligu märgitud, et peale hiilgava-
te tehniliste saavutuste, mis Sule
tõstavad maailma esimeste hulka, on
Sule seljataga veel rida suurvõite.
Kaks korda on ta võitnud Stokholmi
eliidimängudel, kaks korda sakslast
Weimanni (tagajärje poolset Järvi-
se järgmine), kaks korda Los Ange-
lesi hõbemedalimeest M. Sippalat,
edasi soomlast Liettut ja rootslast
Attervalli.

Eraelus on Sule üliõpilane, õpib
majandusteadust ja lõpetab ülikooli
tuleval aastal. Sündinud on ta 1911.
aastal Tartus.

Sule eeskuju ja saavutused, tema
10-aastane sportlik hooldsus ja edasi-
püüd on aidanud virgutada ja kõven-
dada spordivaimu eesti rahvas. See-
pärast ei saa Sule suursaavutusi lu-
geda meie spordielus möödamineva-
teks valgusehetketeks, vaid tuleks,
mis elab rahvas ja loob vaimustatud
noortes uusi väärtusi. G. Sulet või-
me õigusega lugeda elavaks eesku-
jaks meie sportlastele. Tema kehas-
tab eneses eestlase sitkust ja spordi-
vaimu.

EDGAR PAU.

Eesti Spordilehti

jatkab ka uuel aastal, oma 16. aastakäigul, ilmu-
mist kuukirjana ja pakub senisest veelgi väärtusli-
kumaid kirjutusi.

Eesti Spordilehe

aastakäik on sisukas käsiraamat kõigile sportlastele
ja spordijuhtidele, kuna ta valgustab mitmekülgselt
kõiki kehalise kasvatusel alaseid.

Eesti Spordilehe

tellimise ja üksiknumbri hind jääb uuel aastal seni-
seks. Tellimised palutakse ära saata veel enne
15. jaanuari 1935. a., et ei tuleks takistusi lehe kor-
ralikuks kättesaatmiseks.

Eesti Spordilehe

uue-aasta-numbriga on hinnata kaasas 1934. aasta
numbrite sisukord.

SPORT JA PRANTSUSE KIRJANIKUD

PRANTSUSE JALG-
PALLILIIT KIRJAN-
DUSLIKU VÕISTLUSE
KORRALDAJANA

Johannes Semperilt tänavu ilmunud esseedekogu *Prantsuse vaim* sisaldab peatüki *Sport ja aktiivsus*. Prantsuse kirjanike sõjajärgne põlv, märgib Joh. Semper, on enamikus elurõõmus, ei vindu pessimismis ega virise hädades. „Sellepärast jäetakse tihti hindamata ühiskondlikud hädad ega tunta kaasa rahva kannatusetele, küll aga rahvahulkadele, keda on kokku toonud ja üheks massiks muutnud rusikavõitlus, 6-päeva võidukihutus, maadlus. *Sport* — see on uus ala, mida eelkäiv põlv veel ei tundnud, mida aga järeltulijad austavad kui uut elutunnet.“

Ja edasi Prantsuse sõjajärgse põlve kirjanike kohta: Noor Jean Prévost on avaldanud nagu usutunnistusena *Plaisirs des sports* (Sportide lõbud), kirjeldades terase tähelepanuga musklite mängu, südant ja hingamist sportimisel, viies viimast ühendusse elu ja loodusega ning inimliku aktiivsuse rõõmuga. Eks kõnele

spordivaimust ka Drieu ja Rochelle'i raamat lapsepõlvest *Etat-Civil*, kus lühilauseelises lüürismis enesele teed rajab vaba õhk, tervis, inimese tahe ja uhkus?

Ent selle uue elutahte ja tugeva vaimu ning keha veendunud apostel, nagu seda sõnastanud Joh. Semper, on Henry de Montherlant (sünd. 1896). Varemalt jalgpalli mänginud Pariisi Stade Français's, loobus Henry de Montherlant aktiivsest sportimisest 1925. a., ajal, mil sõjas saadud vigastuse tagajärjed hakkasid mõju avaldama ta tervislikule heaolule. Oma noorpõlves oli ta ka asjaarmastaja-härjavõitleja (torero amateur) ning sai härjasarvest vigastada 1925. a. Montherlant'i teostest ta *Paradis à l'Ombre des Epées, Onze devant la Porte Dorée* ja *Olympiades* kuuluvad spordikirjanduse chef-d'oeuvre'ite sekka.

Kuigi Montherlant'i luulehobuse valjad on pärit Claudeli sepikojast, ta lüürism ja kirjaniku uhkus saadud d'Annunziolt, on ta vaimustus kehast, ütleb Joh. Semper, igivana sünnipära: see tuleb Greekast, Pindarilt. Teda õhutab ja kihutab taga tung korda saata ja näha midagi suurt. Ta armastab oma vaimu sümbolina — härga: esiteks seda assüüria looma, kes jalgedega viibis maa peal ja kelle tiibades oli tõusu taevasse, ehk ka seda mütoloogilist härga, mida jumaluseks loonud perslaste, kaldealaste, egiptlaste, greeklaste rahva-geenius, teiseks päris reaalselt härga, kelle kaudu inimene tändrel võib demonstreerida oma osavust ja üleolu.

Montherlant armastab kirjanduseski elujõudu, musklite mängu. Sõda on talle õpetanud armastama verd: „Ei tunne see veel kedagi, kes ei tunne oma vere värvi!“ Tema ise ja ta teoste tegelased on vormunud sõjas ning sealt kaasa toonud peale muude vooruste veel keha tugevad tarbed, olgu seksuaalselt, olgu sportlikku laadi. Ise veendunud katoliiklane, tahab ta kiriku abstraktset kesta täita vanagreeka kangeluse ja ihu kultusega, paganismiga. Kuid enne muud väriseb ta vaim spordihimust. „Kui ma ei saaks oma seltsimehi kolkida seks kindlaks määratud paigal, oleksin sunnitud inimesi poksima trammis.“ Montherlant oskab oode laulda moodsaist olümpiaadidest, vahel kümnete lehekülgede kaupa joonistada lihaste mängu poksis või edasi anda kiirjooksja elamusi.

Mitte üksi Montherlant, Drieu ega Prévost, jätkab Joh. Semper, ei anna kirjandusele spordielamusi, isegi Deltei paneb oma naise 7-untsilistes poksikindais uppercutes, swinge, crosse tegema, ja isegi ta kanaariailind poksib puurivarbu üheuntsilise nokaga.

Ühes spordilustiga harrastatakse Prantsuse sõjajärgses kirjanike põlves ka enam kui kunagi varem teokultustunde-kultuse, aktiivsust lüürismi, meheliikkust laialivalgavuse asemel. Seisame nähtavasti, lõpetab Joh. Semper selle peatüki, sõjajärgse vaimukuse ja sätsemise perioodi lõpul ning tagasipöörde ees sisukuse ja tuumakuse poole.

Prantsusmaal sealne jalgpalliliit edendab jalgpalli mitte üksnes mänguväljadel, vaid ka kirjanduses. 1929. a. saadik Fédération Française de Football Association iga aasta korraldab jalgpalliga seoses olevate lühijuttude võistluse. Jury, kes jalg-

*

Ütiõpilane

ÕIE ANTO,

E. Idla
musterrühma
võitleja.

*

palli-lühijuttusid auhindab, on kaheksaliikmeline. Esimeheks on 52-aastane Jean Giraudoux, kelle kohta Joh. Semper ütleb, et Prantsusmaal „pole praegu ühtki teist kirjanikku, kes Voltaire'i ja A. France'i mõistusepärase vaimulaadi traditsioone nii tugevalt jätkaks kui Jean Giraudoux“. Jury liikmeteks on Marcel Berger (kirjanik, esseist ja ajakirjanik; Prantsuse jalgpalliliidu propagandadirektor, spordikirjanike liidu asutaja ja sekretär), Pierre Bost (end. jalgpallimängija, oma romaaniga *Le Scandale* võitis 1931. a. *Prix Interallié*, spordikirjanike liidu juhatusliige), Emmanuel Gambardella (end. jalgpallimängija, Prantsuse jalgpalliliidu professionalismikomisjoni esimees, parimaid jalgpalli-ajakirjanikke, ajalehe *Le Sud* peatoimetaja, spordikirjanike liidu liige), Joseph Jolinon (Lyoni Olympique'i end. väravavaht, kirjanik, *Joueur de balle*'i (Pallimängija) autor, see kirjanduslik teos, Prantsusmaal kronoloogiliselt esimene, mis pühendatud ümmargusele pallile, sai tema uuesti väljaandmisel 1929. a. Prantsuse suuremaid kirjanduslikke auhindu: *le prix de La Renaissance*; spordikirjanike liidu liige); Gabriel Hanot (U. S. Tourquennoise'i end. kuulus vasakback, mitu korda internatsionaal ja Prantsuse rahvusmeeskonna kapten, *Intransigent*'i jalgpalliosakonna chef ja *Miroir des Sports*'i peatoimetaja); Maurice Pefferkorn (end. jalgpallimängija, spordiajakirjanikuna kaastoimetaja paljudes ajalehtedes ja kirjades, spordikirjanike liidu liige); Jules Rimet (organisaator ja juht, kõnemees... ja suureklassi-diplomaat, rahvusvahelise ja Prantsuse jalgpalliliitude esimees, Prantsuse rahvusliku spordikomitee esimees).

Auhinnad on 2000 franki (450 kr. ümber) esimesele, 1000 franki (225 kr. ümber) teisele ja 500 franki kolmandale. Iga aasta saadetakse sellele jalgpallikirjanduslikule võistlusele 200—400 lühijutu ümber.

1929. a. määrati esimene auhind Jean L.-R. Dauven'i jutule „*Saint-Exupère*'i tõus“. Selle jutu sisu on järgmine: Saint-Exupère'i kogukonna hingekarjane, kelle patronaashi all on ka kohalik jalgpallimeeskond, annab oma meeskonna üles võistlemiseks Coupe de France'ile (Prantsuse karikale). Lyonis, karika veerandfinaalis, ta meeskond võidab ühe Pariisi suure klubi meeskonna. Koos võiduga saab hingekarjane ka 12.000 franki, tema meeskonnale kuuluva sissetulekupoole. Seda ootamatut taevamannat hingekarjane tarvitab heategevaks otstarbeks. Hellitab aga veel suuremaidki lootusi, et edaspidise sissetulekuga parandada kirikut ja asutada lastekodugi. Oma meeskonna eest hoolitsemine tõrjub kõrvale kõik muu. Ta laualt kaovad kirikuisade teosed, nende asemele astuvad jalgpalli-tehnikat käsitavad õpperaamatud, ta võib vahelt kaob palveraamat, mille koha pärivad spordilehed.

Poolfinaali eel abbé peab viimaseid jalgpalli-epistleid oma mängijatele. Võistluspäeval, saabunud Sète'i, üks mängijatest komistab roopale ja vigastab oma jala nii raskesti, et ei suuda teha enam ühtki sammu. Kõige enam masendunud sellest saatuselöögist on hingekarjane. Siis ilmub tundmatu, kes pakub end mängima vigasaanud asemele. Ütleb, et jalgpall on ta lemmiksport. On seda harrastanud Prahast, mänginud ka tschehhide rahvusmeeskonnas. Tundmatu on pealegi sarnane vigasaanule ja hädasolev hingekarjane leiabki kõige parema lahendusena, et tundmatu mängib meeskonnas kaasa teise, vigasaanu nime all.

Tundmatu tschehh mängib üliinimlikult hästi, pea-aegu maagiliselt. Paatril jääb hing kinni, nähes, kuidas tschehh, sooritades arabeske oma närviliste jalga-dega, on jõudmas vastase värava ette. Seal ta ongi — täiesti üksinda... Ta lööb... Ah! Oh! tubli noor-meel! Issand olgu kiidetud!

Tschehh löi palli väravasse. Teisel poolajal paatri meeskond kaitseb oma väravat hullunult. Tschehh ergutab mehi järelejätmatult. Mäng omab pörguliku allüüri. Tschehh ise on kõikjal. Kuni lõpuvileni on ta ühetao-

CARL F. GAHLNBÄCK

ASUT. 1837. A.

**LAEVAKONTOR
SPEDITSIOON
ÕHUÜHENDUSED**

**VÕI- JA MUNADE
EKSPORT**

TALLINN, UUS T. 2. TEL. 450-30/33

liselt võrratu, tema üksikaavutus on selleks, mis andis ja kindlustas Saint-Exupère'i võidu.

Paater kogu südamest õnnelikuna tormab noort välismaalast suudlema, mõlemale põsele. Kuid, mis juhtub? Paatri käte vahel tundmatu haihtub ja kaob. Kõlab veel naeru nagu tsimblihelinat ja riietusruumis levib väävlilõhna.

— Vade retro, Satanas! Tagane minust saatan!

Hingekarjane, kel kätte ei ole jäänud muud, kui tühi särk, lööb ette suure ristimärgi. Liig hilja! Liig hilja! Kõrvalruumis ta poisid lauldes riietuvad, kuid preestri kõrvus kõlab veel deemonlikku naeru.

Järgmisel päeval paater läks piiskopilt paluma patuandeksandmist. Piiskop tegi seda ja otsustas, et kogudusel tuleb kasutada au ja sissetulekut sellest finaalist, kuhu paatri meeskonna aitas pääseda saatan.

Üks kuu hiljem, Colombes'is, Prantsuse karika finaalis, Saint-Exupère'i meeskond pärast vahvat vastu-panu kaotas.

Tribüünilt vaatasid matschi pealt abbé ühes piiskopiga.

Premier prix du Concours littéraire du Football 1931 määrati Roger Demulder'le *La leçon de géographie* (Geograafia õppetund) eest. Koolipoiss, saanult värske lehe, loeb kõige esimesena sellest jalgpalli karikavõistluste resultaat. Minimaalsed või mõjurohked skoorid, mis kõnelevad rasketest võitlustest või kergetest triumfidest. Milline draama selles: 1:0! Lihtne paraad selles: 10:1.

Kell heliseb. Kuid koolipoiss jätkab oma kaaslastele tagajärgede ettelugemist. Inspektor astub klassi, mis tekitab ehmumise. Siis poiss leiab öelda, et ta kasutab sündmusi aktuaalse geograafia-õppetunni andmiseks. Inspektor laseb jätkata. Poisid, õpetaja, võib-olla isegi inspektor, jälgivad hinge pidades. On kuulda kärkse lendugi. Poiss jätkab olukorra kokkuvõtmist. „Põhi on asunud etteotsa, omades kõige rohkem mees-

Eesti Elektrimasinate-Ehituse A/S.

end. „VOLTA“ Tallinn

Soo tän. 27, telef. 426-12.

Elektri ventilaatorid ja
vesivarustusseaded.

Elektri metall keedu-
seaded.

Elektri triikraud, kee-
dukolded ja soojavee-
aparaadid.

Elektri masinad ja apa-
raadid.

kondi, kes kvalifitseerunud järgmisesse ringi. Põhi! Prantsuse suurimaid tööstuslikke keskusi trioga Lille-Roubaix-Tourcoing; suur põllumajanduslik regioon ühes Flandriaga; ja Meremaa ühes Boulogne'iga, esimese kalasadamaga“ jne.

Lõppeks: klass ja õpetaja saavad inspektorilt kiita suurepärase geograafia-õppetunni eest.

Teise auhinna sel aastal sai sõjalendur Marcel Coli (Fonck'i, Nungesser'i ja Chanoine'i kaaslane) jutu *Le Geysers* eest.

Sakslased (maailmasõja ajal) on jälle sooritanud ühe õhukallaletungi Pariisile. Prantsuse lendur seda lugenult läheb kättemaksu-retkele Saksa rinde taha. Kaasas on neli lendtorpeedot. Kolm nendest laseb ta lilledena langeda Metz'i raudteejaama hoonesse. Ta näeb tõusvat leekisid ja ei oleks imestanud, kui üks rong oleks pommidest lõigatud pooleks. Edasi! Al üks küla, rahulik, kaitsetu, kuid kust tulevadki saksa surmahusaarid ja punased lendurid... Kas lasta sellesse külla alla viimane tema mängukannidest 60 kilo meliniidiga. Liuglebki allapoole, kuid siis näeb all poisse, kes mängivad...

Neli posti, väravavõrgud. Jalgpall! Noored poisid, kaheteistkümnep-, kolmeteistkümnep- või neljateistkümnep-aastased võib-olla!

Mis teha neljanda torpeedoga? Tagasi seda viia ei või, sest maandumisel torpeedo lõhkeb. Lendur pöörab lähedal volava jõe kohale, kus laseb langeda neljanda torpeedo. Tõuseb veesammast, geysers, mille piisakased ulatuvad lennukini. Veel kord lendur sõidab üle poiste peade. „Usun, et nad said aru. Üks nendest andis mulle märku, märguannet, mida antakse oma vendadele.“

1932. a. läks 2. auhind Maurice Brette'ile, tema *Sans soupapes*'i eest. Sans soupapes, see on hüüdnimi selle jutu kangelasel. See hüüdnimi sõnasõnalisel tõlkes oleks „ilma kaitseklapita“, või „ilma hädaventiil-

lita“, võiks ka öelda, et „ilma hädapidurita“. Ühe sõnaga: mees, keda ei pea miski.

Lugu algab teatava pikantsusega, mis premeeritud jalgpalli-lühijuttude seas esmakordne.

Toredas autos sõitva ja äkitselt peatuva härra kohtamine tundmatu kaunitariga. Järgneb seltskondlikku konversatsiooni. Kaunitar kurdab, et tema mees harrastavat sporti, jalgpalli, ja jätvat teda rõhuvasse üksindusse. „Tema jalgpall, see on, võib-olla, blond ja siniste silmadega...“

Kaunitar ise aga ei ole veel kordagi näinud ühtki jalgpallimatschi. Tundmatu härra sõidutabki kaunitari — jalgpallivõistlusele. Kaunitaris viivatamatult hakkab tõusma huvi ümmarguse palli vastu. Pealtvaatajad karjuvad kannustavalt ääreforvardile, Sans-Soupapes'ile, kes on erakordsete võimetega mängumeheks Prantsuse rahvusmeeskonnas. See Sans-Soupapes hakkabki meeldima kaunitarile. Matsch lõpeb. Kaunitar tahab lähemalt näha oma uut favoriiti — Sans-Soupapes'i. Selgub, et Sans-Soupapes on tema, kaunitari enda mees... Loo õnnelik lõpp on kujutletav ilma selle lähema kirjeldamiseta.

Pariisis on ilmunud *La Gloire du Football* (Jalgpalli hiilgus). Sellesse raamatusse, millel eessõna Jean Giraudoux'ilt, on kogutud parimad jalgpalli kohta käivad leheküljed.

Selle raamatu eessõnas Jean Giraudoux lausub:

Meie universumis 1933. a., mil kõik rahvused on muutunud natsionalistlikeks ja on endid ümbritsenud vallidega — tollidega või vihavaenuga, mis teissuguselt läbitungimatud kui Hiina müür, ei ole rohkem kui kaks rahvusvahelise karakteriga organisatsiooni — sõdade ja mängude oma. Üks natsioon tänapäeval on organism, mille moraalne tervislikkus väljendub, nagu varemalt, tema kunstides ja aktiivsuses, kuid kelle füüsilise tervislikkus avaldub esmakordselt mitte üksnes tema armee, vaid tema spordis. See ei ole enam mõök, mille riigijuht viskab kaalule, vaid alasti inimene, ja efekt on üks ja seesama.

Veel rohkem kui sportide kuningas, jalgpall on mängude kuningas. Inimese kõik suured mängud on mängud palliga. Kui käed on eemaldatud jalgpallist, see tähendab, et pall käte interventsioonil lakkaks olemast pall, ja mängija samuti. Käed on pettusest; nad on antud üksnes kahele petisele-loomale, inimesele ja ahvile.

Toomas Kivi.

Rabav uudis tennisemaailmas

Tennise ajaloos suurimaks uudiseks, mis ähvardab tuua revolutsioonilise pöörde tennisemängus, eriti aga reketite valmistamises, on ühe austraallase leiutatud „liikuva jõuga“ uudisreket. 12-kuisel hoolsate katsete järgi on see uudsus nüüd võetud tegelikult kasutamisele. Liikuva jõu rekети saladus seisab varres. Nimelt on rekети varre õõnsusse paigutatud klaastoru, milles elahõbe. Lõõgi sooritamisel jookseb elahõbe mööda toru seejärgi, millisest asendist mingit lööki tehakse, viies rekети raskuspunkti automaatselt vajalisse kohta. Madallõõgi juures on raskuspunkt rohkem rekети peas, lendlalli ehk kõrgele hüpanud palli löömisel aga jälle varre pool otsas. „Liikuva jõuga“ reket võimaldab kiirelt ühelt iseloomult erinevalt löögilt minna teisele ilma, et sealjuures oleks tarvis mängijal positsiooni muuta.

Mitmed Austraalia paremad mängijad on edukalt kasutanud mainitud leiutust, märkides tunduvat vahet võrreldes teiste reketitega.

Kas tähendatud leiutus tõeliselt tennisemaailma valutab, seda jääme huviga ootama.

Aasta bilanss

Tung Euroopasse on süvenenud

A. Adorf

Eesti spordiliikumise n. ö. sümboolseid eesmärke on alati olnud tung Euroopasse, kui seda nii võib nimetada. Mõistetavalt pole see tung kaugeltki sarnane üldsusele tuttavaks saanud sakslaste tungiga Itta. Veel vähem tähendab ta maade vallutamist, mis on Itta tungi suur eesmärk. Ta on üksnes igatsus Eesti spordivõimsuse tõstmiseks Euroopa tasemele, millest edasi järgmine etapp on maailma tase. Erinevus, koguni väga suur erinevus sakslaste tungil Itta ja eestlaste tungil Euroopasse on see, et esimeste igatsus jääb igatsuseks, eestlaste oma on aga teostatav.

Henrik Visnapuu kirjutab Eesti Võimlejate Liidu väljaandes *Eesti Võimlejad*, et uljas mehisus, uljas seiklusiha ning rännulust on viinud Eesti viikin-

loogis toodud mõtted on esile tunginud just tagasivaatel tänavusele väga heale maavõistluste-aastale.

Viiesteistkümme aastat on Eesti pidanud maavõistlusi, kuid võidukaim neist on olnud viimane, s. t. tänavune. Ühelgi varem aastal pole fikseeritud suhteliselt maavõistluste arvule nii palju võite kui seda saab teha 1934. a. kohta. 23-st maavõistlusest on võidetud kümme ja viigiga lõppenud neli. Kui arvestada nelja viiki kahe võiduna, siis esmakordselt meil on aasta maavõistluste bilanss aktiivne. Säärase bilansi saavutamisele on kaasa aidanud maavõistlustes laskespordis, milline spordiala vaatamata oma noorusele Eestis on hästi läbi löönud.

1934. a. maavõistluste ülevaatlik loetelu on järgmine:

Soomega:

jääpallis kaotasime Porvoos 3:6, misjuures olime väga tasavägised vastased;
maadluses hõimurahvaste matil kaotasime suuresti — 0:7;
tennises saavutasime juba kolmanda suure võidu: Tallinnas 18:4;
ujumises, mis Eestile oli selle ala esimene maavõistlus, kaotasime Pirital 25:45;
laskmises pühitsesime esimest võitu hõimuvõitlusele: 10289:10134;
kergejõustikus oli suur kaotus — 61:119 — paratamatu ja tundus valutuna;
jalgpallis jäi maavõistlus Tallinnas Turaani turniiril viiki 1:1, kuid Helsingist tõi B-meeskond Soome vastava üle esimese võidu — 2:0;
pesapallis hävisime Tallinnas 0:18, misjuures kaotuse suurus oli ebatalutav;
poksis tuli Helsingis vastu võtta kaotus 3:5, mis meile siiski oli rahuldav tagajärg.

Lätiga:

korvpallis Tallinnas saavutasime aasta esimesel maavõistlusel võidu 39:34;

VOLDEMAR PRII

1. I 1935. a.

guid Daani ja Rootsi, ja edasi on meie viikingud ja kalevid (paremlaste seisus muistses Eestis) seigelnud kuni Bütsantsini. Eestlaste selle muistseagse vaimu püsi on märgata tänapäeval eeskätt meie spordiparemlaste juures. Vikinglikeks on nimetatud aastakümned tagasi meie spordi-kalevite A. Klumbergi, H. Tammeri j. t. võistlusreise ja rännakuid Euroopas. Uus põlv spordi-kaleveid näib veel võimsamana, kuigi nad oma seiklusiha ja rännulusti on esialgu pidanud mitte oma tahtest sõltuvalt piirama. G. Sule, A. Viiding, N. Küttis, A. Neo, A. Kuuse j. t. moodsate viikingitena on vallutanud palju võituisid oma seiklustel Skandinaaviasse, Soome ning ekvaatori sihis kuni Roomani.

Kui Eesti sportlaste tung Euroopasse ainult veel mõned aastad tagasi toimus n. ö. kiiluliselt, s. t. ainult üksikutel spordialadel, siis tänavusel aastal võisime märgata pealetungi algust ja süvenemist kõigil rindel. Paljudel spordialadel (maadlus, jääpurjetus, korvpall ja laskmine) olime Euroopa rahvuste esirühmas, paljudel teistel (kergejõustik, tõstmine, suusatamine ja vast ka poks) paremusjärjestuse teise kümne alul, kuna ülejäänud aladel oleme kiirsammul rühkimas ettepoole. Eesti spordivõimsus on suuresti tõusnud. Ta on teel Euroopa „vallutamisele“.

*

E. Spordilehe üheks traditsiooniks on olnud atesatsioonide ja ülevaadete avaldamine maavõistluste-aastatele. Selle avaldamine lahkuva aasta kohta on meelepärasemaid ülesandeid. Käesoleva kirjutuse pro-

Meie esimene kergejõustiku-euroopameister ARNOLD VIIDING. Foto on võetud Itaalia bülletänist.

Suurest medalist ja erialade medalitest

Gustav Sule 1934. a. parim

Tallinna Spordipressi Klubi tänavune kuldmedal — 1934. a. parima spordisaavutuse eest — määrati suurele odamehele Gustav Sulele. Otsus, võrrelduna sellega sarnanevate välismaa omadega, tehti harukordse üksmeelsusega: 22-st häälest sai G. Sule 19. Kolmest ülejäänud häälest kaks langes V. Vunnile ja üks A. Viidingule. Medalikandidaate oli kokku 9. Hääle üldine koondumine G. Sule võiduks õige mõistetavalt ei tähenda tema saavutuse määratud üleolekut kõigi teiste kandidaatide omadest, vaid kinnitab peamiselt seda, et enamik auhindajatest oli veendunud selles plussis, mis G. Sule saavutus teiste omadega võrrelduna omab. Siiski oli selles üllatuslikku, et hääled koondusid nii suure ja mõjuva üksmeelsusega.

Suure medali noores kaheaastases praksises on küllaltki kummaline, et medali määramine l. a. N. Kütisele, tänavu G. Sulele, meie spordiringkondades ei ole medalimeeste valiku suhtes tekitanud väiksematki rahulolematust, protestiavaldustest siis juba kõnelemata. Tuleb märkida, et TSK medalistungite otsustega on meie spordi üldsus seni täieliselt jäänud rahule ja on need otsused võtnud vastu laialdasema heakskiitmisega. See tähtis asjaolu võimaldab eeldada, et TSK iga-aastane kuldmedal, mis juba praegu on suutnud kujuneda Eesti spordi suurimaks auhinnaaks, grand prix'ks, suudab seda kindlasti olla ka tulevikus. Senisest objektiivsusest otsuste tegemisel kõneleb ka see, et kuigi medalimäärajaks on Tallinna Spordipressi Klubi, ei ole siiani veel mitte ükski tallinlane olnud laureaadiks. N. Küttis on teatavasti Narva Võitlejast, G. Sule Tartu ASK-st.

Tänavune medalistung oli osavõtjate arvult perekam läinud-aastasest. Külalisena võttis osa rohkesti juhte nendelt spordialadelt, mis praeguseni on veel väljaspool E. Spordi Keskliitu.

Väga oluliselt tähtsa laiendusena medalikandidaatide seekordsel ülesseadmisel oli arvestatud kõigi spor-

dialadega, ka nendega, mis ei kuulu Keskliitu. Kui l. a. oli üles seatud 10 kandidaati ja kõik need Keskliitu kuuluvatest eriliitudest, siis tänavuse laienduse tagajärjel seekordsest üheksast kandidaadist üle poole, viis (E. Gahlnbäck, G. Lokkutar, O. Veldeman, O. Volmer ja V. Vunn), olid väljaspoolt. Keskliitu kuuluvad eriliidud olid põhjalikuma valiku järele esindatud nelja kandidaadiga — jalgpalli rahvusmeeskond, A. Neo, G. Sule ja A. Viiding.

Suure medali tarvilikkus meie spordile ja sportlastele on selge. Koguni niivõrd selge, et see endaga on toonud kaasa ühe puuduse selgumise — nimelt erialade medalite suhtes. Välismaal on erialade medalid sisse seatud paljudes maades. Seal eriliidud annavad hooajal parima saavutusega toime tulnud sportlasele erilise teenete-medali. Hindamist toimetavad vastavad eriliidud. Mõistetav on, et seesuguste medalite määramisel tähtsus ei lange medalile, tähendab selle omandamisele, vaid selle määramisele, avalikule hindamisele. Meie eriliitudes seni puudub säärane hindamine aasta-saavutuste eest. Välismaal aga, kõrvaltäiendusena toodult, leiavad sportlikud teened hindamist mitte üksnes liitute erimedalitega ja kuldmedaliga, vaid ka riiklike aumärkidega. Prantsusmaal on spordijuhte ja sportlasi dekoreeritud auleegioni-märgiga, meie naaberriikides Soomes ja Lätis vastavalt Valge roosi ja Kolme tähe ordu aumärkidega. Näiteid sellelt alalt on tuua ka paljude teiste maade kohta.

Eeloleval aastal on lootust, kui mitte erimedalite üldisele otsekohesele sisseseadmisele, siis vähemalt nende sisseseadmisele lähemale jõudmisele. Nimelt on TSK-l kavatsus eeloleval aastal, enne järjekordset kuldmedali-istungit, pöörduda kõigi eriliitute poole, et need oma parimad sportlased hooaja kohta seaksid üles suure medali kandidaatideks. Seega selguks siis ka iga eriliidu enda seisukoht vastava ala hooaja parima kohta, mis meid sisuliselt väga lähedale viib parimate kindlakstegemisele spordi igal erialal.

kiiruisutamises kaotasime Riias n. ö. millimeetrilise vahetega — 650,13 : 654,63; maadluses Tallinnas võitsime järjekordselt lätlasi, seekord 5 : 2;

kergejõustikus, milles kohtamised toimusid Riias, võitsime esmalt 84 : 71 ja paar nädalat hiljem kolmikmaavõistluse sees koguni 100 : 60; poksis Riias Balti esimesel turniiril saavutasime tegelikult viigi — 8 : 8, kuid Balti meistriks tuli Läti.

Leeduga:

jalgpallis Kaunases mängisime viigi 1:1, misjuures olime paremaks meeskonnaks; poksis Balti turniiril võitsime suuresti 14 : 2.

Ungariga:

maadluses hõimurahvaste matil saavutasime rõõmustava võidu 5:2;

jalgpallis Turaani turniiril lõppes matsch viigiga 2:2.

Poolaga:

kergejõustikus kolmikmaavõistluses kaotasime 77,5 : 82,5, misjuures kogu kolmikmaavõistluse punktid jagunesid: Poola 134, Eesti 129,5 ja Läti 72,5; laskmises võitsime järjekordselt korrespondentsmaavõistluse 6269 : 6077;

tennises Tallinnas Davisvõistluste tsükli kaotasime 0 : 5, olles üksikmatschidel siiski tasavägised vastasega.

Riikide järgi jagunesid maavõistlused järgmiselt: Soomega — 10, Lätiga — 6, Poolaga — 3, Ungariga ja Leeduga kummagagi 2 maavõistlust. Alade järgi: kergejõustik — 4, jalgpall — 4, poks — 3, maadlus — 3, tennis — 2, laskmine — 2 ning üks maavõistlus korvpallis, pesapallis, ujumises ja kiiruisutamises.

Üldse on Eesti pidanud 181 maavõistlust, millest võidetud 66 ja viigiga lõppenud 17. Esikohal on maavõistlused jalgpallis — 79. Järgnevad: maadlus — 17, poks — 16, kergejõustik — 16, jääpall — 11, korvpall — 11, tennis — 9, tõstmise — 6, laskmine — 7, ping-pong — 5, pesapall — 3, jalgrattasõit — 2 ning üks maavõistlus ujumises ja kiiruisutamises.

Kõige rohkem oleme kohanud Lätiga — 70 korda (kaotusi 25), edasi Soomega — 56 (40), Leeduga — 19 (5), Poolaga — 14 (10), Rootsigi — 11 (10), Ungariga — 5 (3), Saksaga 2 (1) ning Iiri, Jaapani, Norra, SSSR, Türgi ja USA-ga igauhega üks kaotatud maavõistlus.

Mida toob järgmine maavõistluste-aasta?

EESTI TALIMÄNGUD VEEBRUARIS

**Mustamäel valmib suusahüppe-mägi. — Esma-
kordselt Eestis kombineeritud suusatus. —
Suusahüpped elektrivalgusel. — Kogu maal
talispordi propaündapäävad.**

Jutuajamine talispordiliidu esimehe **E. LEPAGA.**

EESTI MÄNGUDE korraldamise eel juba räägiti võimalikult samal ajal talispordi mängude lavastamisest ka talvel harrastatavatel aladel, nagu talispord, raskejõustik ja käsipall. Oieti pidid talvel korraldatavad mängud kujunema jätkuvalt Eesti Mängudele, või nende täiendavaks osaks.

Varmimana on talispordiliit asunud oma ülesande täitmisele ning juba mõni aeg tagasi koostanud Eesti esimeste talimängude kava. Talispordiliidu esimees E. Lepp jutuajamisel E. Spordilehe toimetajaga andis kokkuvõtliku seletuse eelseisvate mängude korraldamise kohta.

EESTI TALIMÄNGUD kavatakse pidada 2. ja 3. veebruaril 1935. a., kui ilmastikuolud ei sunni tähtpäevi edasi lükama. Viimastel aastatel üldisemalt märgituna kipuvad Põhja- ja lõuna talved soojadeks kujunema, missugune asjaolu võib veeretada suuri raskusi ka Eesti Talimängude õnnestumisele. Kuid talispordiliit on asunud töösse heas usus pakastesse ilmadesse.

Esimesed talimängud kujunevad talispordi rohkem propageerivateks mängudeks, et laiemaid masse eeskätt virgutada talispordi lõbude harrastamisele. Kogu rahvas suuskadele, kogu rahvas jääle — on suur eesmärk, mida taotlevad esimesed talimängud.

EESTI DAVOSEKS, kuigi n. ö. miniatuurset, kujuneb Nõmme. Siin Mustamäe veerul, jalal ja orus lavastatakse Eesti Talimängude tähtsaim osa. Siin on talimängude tulp. Veebruaril aluks peab valmima ka Nõmme suusahüppemägi. Esialgselt ehitatakse ta väiksemana plaanis ette nähtud maksimaalsest suuruselt (võimaldab ainult kuni 20-meetrilisi hüppeid), kuid momendil polegi meil tarvidust suuremale mäele. Ka ehitustehnilises mõttes on parem lasta valmishitatud osa mäest enne vajuda, kui jätkata selle ehitamist suuremaks.

Suuremad suusavõistlused talimängude kavas toimuvad kõik Mustamäe ümbruses. Eesti Talimängudele n. ö. eelloona on ette nähtud hooaja esimeste suuremate suusavõistluste korraldamine 27. jaanuaril Jänedal. Nimelt Eesti esivõistlused 50 km sõidus talispordiliidu ja kaitseliidu ühise ettevõtte. Jänedal „suusatatakse end sisse“ talimängudeks.

ESMAKORDSELT EESTIS on kavas 18 km kombineeritud suusavõistlus, s. t. ühes mäehüpetega. See on maailma valgetel väljadel väga levinud ala, mis pakub rohkesti naudingut nii võistlejatele kui ka pealtvaatajatele. Edasi on talimängude kavas 18 ja 30 km murdmaasuusatamine ning 10 km noortele ja 5 km naistele. Veel edasi, jällegi esmakordselt Eestis, on paeluvaks alaks 4 × 10 km teatesuusatamine klubimeeskondadele. Võistlused kõigil neil aladel on ühtlasi Eesti meistrivõistlusteks.

Samuti meistrivõistlusteks kujunevad suusahüppe-võistlu-

Kaanepilt Poola talispordi propaündabroschüüriil „Winter in Polen“.

sed. Nagu lisas E. Lepp, kavatakse erilisi suusahüppe-võistlusi korraldada Soome eeskujul ka öhtul elektrivalgusel. Säärane öhtu peaks olema väga haarav ja meelitama suuri masse Nõmmele.

SUUSAMÄRGI-VÕISTLUSED on lisapalaks talimängudele. Need korraldatakse peamiselt suusatamise propaündana. Suusamärgi-võistlusi on üle maa peetud juba eelmisel talvel. Maakondade vahel on lubatud mängu panna protsendivõistluste alusel rändav auhind. Läänud aastal võitis selle Viljandimaa. Tänavu areneb uus võistlus rändauhinna. Auhinna annetab Eesti Maaomavalitsuste Liit.

Lõppeks on Nõmme-võistluste kavas veel suusatamise stiilide ja pöörete ning suusahüpete demonstratsioon.

VÕISTLUSED JÄÄL peetakse Tallinnas Kalevi liuväljal. Kavas on Eesti esivõistlused iluuisutamises, jäähoki välkturniir, kiiruisutamise võistlused noortele, iluuisutamise demonstratsioon ja jääkarneval.

Kuid talimängude ulatus ei piirdu ainult Tallinna ja Nõmmega. Osa mängude kavast viiakse läbi Tartus. Peasündmuseks Tartus kujuneb Eesti-Läti 2. kiiruisutamise- ja maavõistlus. Kuna aga samal ajal, s. o. 2. ja 3. veebruaril, peetakse ka kiiruisutamise- ja maavõistlusi, siis juhul, kui Läti maavõistlusest loobub, asendavad maavõistlust Eesti meistrivõistlused. Edasi on Tartu-kavas iluuisutamise demonstratsioon, jäähokivõistlus ja suusamärgi võistlused.

ÜLE KOGU MAA korraldatakse suuremates keskustes Talispordi Propagandapäevi, kavaga, mis koosneb suusamärgi-võistlustest, kiiruisutamise-võistlustest, suusatamise stiilide ja pöörete demonstratsioonist ja — kus võimalik — ka iluuisutamise demonstratsioonist ja jääkarnevalist. On arvata, et Eesti Talimängude päevil võtab osa igasugustest võistlustest lumel ja jääl kokku vähemalt 2000—3000 inimest.

Igal pool lõpevad propagandapäevad päevakohaste aktustega, millel võistlejatele antakse üle auhindu, peetakse kõnesid jne. Talispordiliit soovib aktuste kavavõtta ka muusikalisi ettekandeid.

SOOMLASTE OSAVÕTT Eesti Talimängudest on väga tõenäoline. Eelmisel talvel lubas Lahti linnapea, kes on ühtlasi kohapealse suusaliidu esimees, saata vastutasuks Eesti suusatajate osavõtule Salpausselä võistlustest järgmisel, s. o. nüüd saabuval, talvel Soome suusatajaid Eestisse. Eestile on kõige tervitatavam Soome suusamehi näha oma esimestel talimängudel.

Igal juhul kujunevad Eesti Talimängud kõigi aegade suurimaks talispordi-sündmuseks kodumaal. Kui kogu maad haarab sama vaimustus, mis valitses Eesti Mängude vastu, siis on talimängud saavutanud oma suure eesmärgi.

GARMISCH-PARTENKIRCHENI olümpia-talimängudest osavõtt on Eesti talispordiringkondade järg-

miseks eesmärgiks pärast Eesti Talimängusid. Esialgu on meil suusatamine välja jäetud olümpia-ettevalmistusest (vastav otsus tehti üle aasta tagasi). E. Lepp peab Eesti osavõttu olümpia-talimängudest vajaliseks. Kui Eesti suusatajad pole veel küündinud Põhjamaade tasemele, siiski võime Eestit pidada neile võimetelt kõige lähedasemaks rahvuseks. Osaliselt tõestati seda Salpausseläs, kus võideti sakslasi, kes Sollefteå maailmavõistlustel tulid rahvuste paremusjärjestuses neljandaks.

Jutuajamisel Salpausseläs tähendas Saksa meeskonna juht E. Lepale, et sõiduks Garmisch-Partenkircheni antakse Saksa raudteedel suuri soodustusi. Kuna sama on loota ka mitmelt läbisõidetavalt riigilt, siis majanduslik külg ei peaks meid palju häirima.

VALMISTUGEM EESTI TALIMÄNGUDELE JA EDASI OLÜMPIA-TALIMÄNGUDELE!

Ümber palli.

Jalgpalli-õppefilmi valmistamiseks määras Inglise jalgpalliliit 1000 naelsterlingit (18.000 kr.). See film tuleb demonstreerimisele peamiselt koolides, et noorsoos propageerida jalgpalliharrastamist.

Austrias on maksev korraldus, et igal jalgpalliklubil, kel on oma väli peab olema ka oma noorte meeskond. Kaks klubi — Cricketer ja Weisse Elf, kes seda korraldust ei olnud täitnud, said karistada: esimene saja schillingiga (meie rahas ligi 70 kr.), teine viiekümnega.

Jugoslaavia spordiväljadel 20.000 jalgpallimängijat andsid truudusevande valitsevale dünastiale ja isamaale. Vandeteksti luges mikrofoni ees ette Jugoslaavia jalgpalliliidu esimees ja sõnad kõlasid läbi valjuhääldajate, mis olid üles seatud Jugoslaavia kõigil jalgpalliväljadel.

A-S Eesti
Kunstsarve Vabrik
O. Kerson & Co

Tallinn, Tulika 7

Ka naiste kergejõustik tõi sul

V. Sein

Rühm Eesti naissportlasi staadionil.

Kuigi tänavusel kergejõustiku-hooaja naised ei annud sellasel hulgal uusi rekorde nagu mehed, võib naittega jääda siiski rahule: kolm rekordi tähistavad ometi teatavat edu, mis seda rõõmustavam, et edusamme on teinud just noorem generatsioon.

Hooaja parimaks naissportlaseks võib kahtlemata nimetada Lydia Raudseppa, ASK, kes parandas kaks juba varem tema nimel seisnud Eesti rekordi, võimaldades tabelisse märkida kõrgushüppes 1.45 asemel 1.48 ja odaviskes 35.94 asemel 37.18. Kokku on Raudsepal hooaja paremus-tabelis viis esi- ja üks kolmas koht.

Teiseks rekorditajaks oli ÜENÜTO 4x100 m teate-naiskond, koosseisus E. Rauge (O. Parts), E. Kallismaa, J. Uus, T. Kelder, kes paaril korral parandas Kalevi naiskonna nimel seisvat rekordit, viies selle 54,2-lt 53,8-le.

Jooksudes jäid S. Teitelbaumi neli kuni viis aastat püsinud rekordid tänavugi püsima, kuid võib loota, et ÜENÜTO lootustandev jooksutäht Ilse Uus järgmisel aastal neid halastamatult purustab.

Teine tõusev täht on noor Olga Arras, kes hüppelati aast-aastalt ületanud kõrgemalt ning tänavu liisaks oli edukas ka jooksudes ja heidetes. Nõmmelaste suurlootuseks aga on 16-aastane Reiman, kes järgmise aasta paremus-tabelis vallutab kindlasti märkimisväärsed kohti.

Vanust tuusadest ilmutasid Olly

Parts ja Taimo Kelder tänavu vormi-tagasiminekut, kuna pärnulan-na G. Labrik on sportimisest hoo-pis loobunud. Partsi alavormi põh-juseks oli võib-olla jalavigastus.

Tänavused paremad naised väljal ja rajal olid järgmised:

60 m:

- 8,3 T. Kelder, ÜENÜTO
 - 8,4 H. Israel, ASK
 - 8,5 Reimann, Nõmme ÜENÜ
 - 8,7 E. Rauge, ÜENÜTO
 - 8,8 Hopp, ASK
 - 8,9 C. Anton, Tall. Kalev
- Viie keskmine — 8,54.

100 m:

- 13,0 I. Uus, ÜENÜTO
 - 13,2 T. Kelder, ÜENÜTO
 - 13,2 H. Israel, ASK
 - 13,6 O. Arras, ÜENÜTO
 - 13,6 L. Ots, Tall. Kalev
- Viie keskmine — 13,32.

200 m:

- 28,0 I. Uus, ÜENÜTO
 - 29,1 L. Ots, Tall. Kalev
 - 29,7 E. Rauge, ÜENÜTO
 - 32,2 L. Anvelt, Vaprus
 - 32,4 Teppan, Vaprus
- Viie keskmine — 30,28.

400 m:

- 66,1 T. Kelder, ÜENÜTO
 - 67,3 I. Uus, ÜENÜTO
 - 69,0 L. Raudsepp, ASK
 - 71,4 L. Seisler, Russ
 - 73,5 Morosova, Russ.
- Viie keskmine — 69,46.

Kaugushüpe:

- 506 L. Raudsepp, ASK
 - 499 O. Arras, ÜENÜTO
 - 493 T. Kelder, ÜENÜTO
 - 493 L. Seisler, Russ
 - 491 H. Israel, ASK
- Viie keskmine — 496,4.

Kõrgushüpe:

- 1.48 L. Raudsepp, ASK
 - 1.45 O. Arras, ÜENÜTO
 - 1.35 T. Kelder, ÜENÜTO
 - 1.35 L. Ots, Tall. Kalev
 - 1.35 H. Pett, Vaprus
 - 1.35 L. Seisler, Russ
- Viie keskmine — 1.39,6.

Kuulitõuge:

- 11.06 L. Raudsepp, ASK
 - 11.29 B. Telling, ASK
 - 9.45 O. Parts, ÜENÜTO
 - 9.39 Jakovleva, Russ
 - 9.33 O. Arras, ÜENÜTO
- Viie keskmine — 10.10,4.

Kettaheide:

- 37.85 L. Raudsepp, ASK
 - 34.20 O. Parts, ÜENÜTO
 - 31.04 B. Telling, ASK
 - 28.64 H. Pelt, Vaprus
 - 28.41 O. Arras, Vaprus.
- Viie keskmine — 32.03.

Odavise:

- 37.18 L. Raudsepp, ASK
 - 31.15 B. Telling, ASK
 - 30.01 Tschiburina, Russ
 - 28.01 O. Parts, ÜENÜTO
 - 26.92 L. Seisler, Russ
- Viie keskmine — 30.65.

MOOBLIÄRI

H. SIIG

Tallinn, S. Tartu mni. 10

Soovitab igasugust mőöblit
Soodsad maksutingimused

Huvi langus vabamaadluse vastu.

Maadlejate väike osavõtt meistrivõistlustest

Võrreldes eelmise hooaja vabamaadluse-esivõistlustega (peetud käesoleva aasta alul) näitasid tänavused huvi suurt tagasiminekut selle ala vastu: matile oli ilmunud ainult 20 meest, kes kõik kuulusid kas Sporti või Kalevisse. Provints puudus täiesti.

A. Neo.

Huvi tagasimineku on kurvaks nähteks olümpiamängude lähenemisel. Vastukaaluna paras konkurentsi-tüsedus nendegi väheste esivõistlustest osavõtjate vahel vähendab kurba nooti ainult pisut.

Tänavuste esivõistluste suurim üllatus oli alles teist aastat maadleva N. Karklini seljavõit 4 minutiga K. Trossmani üle. Kuigi see võit tundus õnneliku juhusega, on N. Karklini kohta siiski teostumas E. Spordilehes aasta alul avaldatud ennustus selle mehe

võrsumiseks meie parimaks raskekaallaseks. Praegu on N. K. raskekaallaseks veel kerge — kaalub ainult 90 kg, kuid kaalu juurevõtt suurendab ka mehe füüsilist jõudu.

Esivõistluste tasavägisem matsch sooritati V. Froomani ja liidutreeneri A. Pohla vahel. V. F. on kiirelt küpsenud meie parimaks keskekaallaseks. Kogemusi täiendades võib V. Frooman loota paari aasta pärast olla rahvusvahelisel kõrgel tasemel. A. Pohla üle sai ta seekord siiski ainult napi võidu. Keskekaal, milles võistlesid veel A. Lõhmus ja töölisspordiliidust ületunud Aavik, oli esivõistluste parim kaal.

Poolraskekaalu lõplikult tagasisiirdunud A. Neo võitis hõlpsalt oma kaks vastast — Kõllo 4:00 ja Liinati 3:0. A. Kuk kergekeskekaallaseks pühitsetes väikest seljavõitude-seeriat, tarvitades kolmeks võiduks

aega 18.36 minutit. Teised kaalud olid nõrgemad. Kärbeskaal puudus üldse. Peale raskelaalu oli ka kergekaalus ainult kaks (!) osavõtjat.

Paremusjärjestus kujunes järgmiseks:

Raskekaal: 1. ja Eesti meister N. Karklin, Sport. 2. K. Trossman, Sport.

Poolraskekaal: 1. ja Eesti meister A. Neo, Sport. 2. Kõllo, Sport. 3. Liinat, Kalev.

FEISCHNER — üle linna kõlab,

Ei see koht reklaami vaja.

Ikka õla kõrval õla

Siin koos küllastajaid sajad.

C

Hinnad väiksed, kõrged sordid.

Nõnda maitsvad koogid, tordid,

Et kes siin saab suhu pala,

Rõõm end selle hinge valab.

Keskekaal: 1. ja Eesti meister V. Frooman, Sport. 2. A. Pohla, Sport. 3. A. Lõhmus, Kalev.

Kergekeskekaal: 1. ja Eesti meister A. Kuk, Sport. 2. J. Sepsivart, Kalev. 3. Praks, Sport.

Kergekaal: 1. ja Eesti meister A. Miller, Kalev. 2. Münt, Sport.

Sulgkaal: 1. ja Eesti meister Fromholts, Kalev. 2. E. Sikk, Kalev. 3. Grassman, Kalev.

Parimaks vabamaadluse seltsiks tuli Sport 21 punktiga Kalevi 13 punkti ees. Läänud hooajal oli parimaks Kalev.

Neli linnavõistlust.

Viimasel ajavahemikul on Tallinn-Tartu vahel peetud neli linnavõistlust. Esimesena oli kohtamine Tartus maadluses ja tõstmises. Esimesel alal võitis Tallinn 5:2 ja teisel 4:1. Maadluse seitsmest matschist lõppes neli seljavõiduga: Sikk, Tall. — Teder 7.05, Lõh-

Juuksetööstus

„CZIPAN“

end. „Granberg“

Daamide ja härrade teenimine

Tallinn, Pikk tän. 19 Tel. 442-12

mus, Tall. — Villa 1.09, Koger, Trt. — Löve 2.30 ja Karklin, Tall. — Kasakov 45 sek. Tartu oma teise võidu saavutas sulgkaalus: Rebane võitis Fromholtsi punktidega. Paremusvõiduga tulid toime veel Miller, Tallinn, Anieri üle ja Sepsivart, Tallinn, Laane üle.

Tõstmises võisteldi küll viies kaalus, kuid kumbagi linna esindas ainult neli meest. Tehnilised tagajärjed: sulgkaal Miller, Tallinn, 257,5 kg; Rebane, Tartu, 200 kg; kergekaal Liibusk, Tartu, 257,5 kg; keskkaal A. Mäll, Tallinn, 287,5 kg; Saar, Tartu, 235 kg; poolraskekaal K. Oole, Tallinn, 177,5 kg (ainult kaks tõstet); raskekaal A. Luhaäär, Tallinn, 357,5 kg ja Jugar, Tartu, 325 kg. Loetelust nähtult olid tagajärjed alla keskpära.

Poksis peeti kaks linnavõistlust — A- ja B-garnituuridele. Mõlemad lõppesid Tallinna kasuks, vastavalt 5:3 ja 6:2. A-garnituuride kohtamisel Tallinnas oli üllatuseks vähetuntud Juurupi knocki-võit maavõist-

peatreeneri Lawson Robertsoni meetoditel. A. Maasik on Brooklyn YMCA-s õppinud nim. treeneri all ja lähemalt tuttav L. R-i õpetusviisiga.

Kas tulevad metallsuusad?

Paari aasta eest välismaal alustati metallsuuskade konstrueerimisega. Praegu on mitmel pool aktuaalseks talvespordi küsimuseks, milline on metallsuuskade tulevik, kas nad löövad läbi? Tuntakse huvi, millal esimesed metallsuusad jõuavad Eestisse.

Austerlaste kogemustest uute suuskadega on märkida järgmist: 1932. a. võttis ins. H. Ulrich, dipl. suusatamisõpetaja, tarvitusele metallsuusad, mis valmistatud alumiiniumplekist. „Oli eriline mõnu sõita kergete suuskadega, mis kaaluvad 1000 grammi ümber. Metallil libisevus oli erakordne ja just selle libisevuse tõttu jäingi metallsuuskade tarvitamise juure kindlaks, kuigi metallsuuskadel on mitmed puudused, nagu see mõistetakse uue konstruktsiooni juures.“

1933. a. oli võimalus tarvitusele võtta juba parandatud metallsuuski, mille vetruvusele, kaalule ja stabiilsusele enam midagi ei olnud ette heita. Metallil pööraselt suur libisemisvõime nõuab ainult väga vähest määrde tarvitamist. Ei ole vaja tõrvamist ega mitmesuguseid määrdeid. Metallsuuskade juures piisab universaalmäärdest, mis tarviline libisemisvõime pidurdamiseks ja naha pealekleepimiseks. Määrdearvitus on nii väike, et 14 päeva kestnud suusaretkel kulub ainult kõige väiksem karp universaalmääret, kuigi päevast päeva olid erinevad lumeolud.

Metallsuuskade praeguste varjukülgedena märgitakse esiteks nende võrdlemisi kõrget hinda ja teiseks seda, et nende praegune konstruktsioon ei võimalda iga liiki suusasidemete tarvitamist.

26 aastaiga 1.35-st 1.05,4-ni.

Hollandlanna Willy den Ouden lõi tänava 1.05,4-ga 100 m crawlil maailmarekordi ja tõi ühtlasi rekordi Ameerikast Euroopasse tagasi.

See rekord on arenenud järgmiselt:

- 1.35 sakslanna Gerstung 1908;
- 1.26,6 belglanna Guttenstein 1910;
- 1.24,6 inglanna Curwen 1911;
- 1.20,6 inglanna Curwen 1912;
- 1.19,8 austraallanna Durack 1912;
- 1.18,8 austraallanna Durack 1912;
- 1.16,2 austraallanna Durack 1915;
- 1.13,6 ameeriklanna Bleibtrey 1920;
- 1.12,8 ameeriklanna Ederle 1921;
- 1.12,2 ameeriklanna Wesselau 1924;
- 1.10 ameeriklanna Lackie 1926;
- 1.09,8 ameeriklanna Garrate 1929;
- 1.09,4 ameeriklanna Ossipovich 1929;
- 1.06,6 ameeriklanna Madison 1931;
- 1.05,4 hollandlanna den Ouden 1934.

KAUBAMAJA

„SPORT“

Tallinn, S. Karja 18. Tel. 446-00

Soovitab täielises valikus
hooajaks

sporditarbeid

●

Jalanõude osakonnas
suures valikus igasugu

saapaid, kingi, kalosse, toakingi
ja viltsaapaid

luse-mehe Virsa üle. Selle võiduta oleks Tartu tulnud üldvõitjaks viigilisel seisul 4:4. Tartuski oli üllatus raskekaalus: A. Reino võitis punktidega E. Lukkini! Pärast kauast ringist eemalolekut startis uuesti H. Frei, kes poolraskekaalus võitis Kooritsa 2:1.

Näpunäiteid ja nõuandeid kergejõustikus.

Kalevi kergejõustiku juhataja Alfred Maasik palus E. Spordilehte teatada, et ta annab igasuguseid nõuandeid ja juhtnõore kergejõustiku kõigil aladel selleks vastavat soovi avaldanutele. Eriti soovitav on seda võimalust kasutada maasportlastel, kellel puuduvad kohepealsed treenerid. Need pööraku kirjalikult A. Maasiku poole aadressil Tallinn, Gonsiori 4, E. s. s. Kalev. A. Maasik saadab selle järgi näpunäiteid soovijale küsimuste-lehe, mille alusel toimub edaspidine kirja-teel-treening. Juhtnõore antakse Ameerika olümpia-

Vanim ja suurim

valmisriiete äri Eestis

FIRMA

M. JOSSELOV

Tallinn, Kuninga tän. 6

Kolmekümne aasta vältel on seda rekordi parandatud ligi 30 sek., peagu ühe kolmandiku võrra! Kolm korda ühe aasta kestes parandati rekordi 1912. aastal. Sel aastal ilmus Euroopasse austraallanna Fanny Durack, kes Stokholmis viis rekordi alla 1.20-ne piiri. Fanny Durack oma välimuselt oli niivõrd mehelik, et üks tema konkurentidest nõudis arstliku ekspertise toimepanekut selle kohta, kas Durack tõeliselt on naine. Seejuures selgus, et ta on hermafrodiit (kahesuguline), kuid et ta naisena võib startida.

Häid jõulupühi

ja

õnnelikku uut aastat!

Vd LOUN & SCHITIKOV

Tallinn, Niguliste 18.

Tartu ülivõimas korvpallis.

Chicago Tribune'i karika Eesti finaalis oli üle ootuste furooriks Tartu NMKÜ hävitav võit — 53:16 — NMKÜ-Russi üle. Sarnast suurt tagajärge pole Tartu kunagi varem saavutanud Tallinna parimate üle. Tartu NMKÜ mängutase on võimsalt tõusnud tänu ta väga kompetentsele treenerile H. Niilerile, kes suure järjekindlusega on oma meeskonna viinud n. ö. õitsvale järjele. Kui Tartu NMKÜ-l õnnestub võita ka Läti finalist, siis võib ta end julgesti pidada Euroopa parimaks korvpalliklubiks.

Tallinnale on ta parima suur kaotus Tartule maandavaks nähteks. Kuid igal juhul pole see seletatav Tallinna mänguklassi tagasiminekuks, vaid Tartu kiirema edenemisega. Kui Tallinn on juba väga tugev, siis tähendab Tartu möödumine Eesti mänguklassi järsku tõusu. See on kõige rõõmustavam nähe.

Balti rekordid.

Balti kergejõustiku-rekordid jäid läinud hooajal seniselt edasi ainult eestlaste ja lätlaste valdusele. Leedulased, vaatamata oma taseme tõusule, ei küündinud ühegi rekordi saavutamiseni.

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD:

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

K. 9-5, PÜHAP. K. 11-2

Tänavu parandasid Balti rekorde ainult eestlased. Lätlastelt on ära kistud kaks rekordi: 1500 m-is E. Prööm ja A. Jür lau 4.03,2 (end. V. Bucenieksi nimel — 4.06,1) ja teivashüppes E. Ä r m a n 3.80 (end. J. Liepinski — 3.72). Peale nende on eestlased parandanud rekordid veel kuuel alal. Balti rekordide uus tabel on järgmine:

100 m	J. Kivitis, Läti	10,6	1930
200 „	J. Kivitis, Läti	21,9	1930
400 „	J. Kivitis, Läti	50,5	1933

800 m	A. Jür lau, Eesti	1.56,2	1934
1500 „	E. Prööm ja A. Jür lau, Eesti	4.03,2	1934
3000 „	V. Bucenieks, Läti	8.48,8	1933
5000 „	V. Bucenieks, Läti	15.04,6	1933
10000 „	V. Bucenieks, Läti	32.16,0	1932
4×100 „	Läti	43,4	1930
4×400 „	Eesti	3.25,4	1930
tõkkeid 110 m	J. Tomson, Eesti	15,6	1934
„ 400 „	E. Rähn, Eesti	57,4	1926
kõrgus	A. Kuuse, Eesti	1.95	1933
kaugus	N. Küttis, Eesti	7.42	1933
kolmik	N. Küttis, Eesti	14.36	1931
teivas	E. Ä r m a n, Eesti	3.80	1934
kuul	A. Viiding, Eesti	15.92	1933
ketas	A. Viiding, Eesti	47.56	1934
oda	G. Sule, Eesti	71.48	1934
vasar	K. Annamaa, Eesti	50.98	1934
raskus	K. Annamaa, Eesti	17.35	1934

kümnevõistlus J. Dimza, Läti 7750.63 1930

22-nest rekordist on 14 eestlaste ja 8 lätlaste nimel. Väärrib märkimist, et kui mitte arvestada teatejooksuga, on rekordide nimestikus ainult kolme lätlaste nimed.

Surmasalto jääll.

Viini Eislaufvereini väljal juhtus raske õnnetus Austria tuntud iluuisutaja Oskar Loschitziga. Eriti populaarne oli ta oma koomiliste esinemistega. Jääpidudel esines ta sagedasti n. n. jääklounina. Viimasel ajal, majanduslikult viletsasse olukorda sattunud, oli

M. Andreesen

Meesterafva rätsepaäri

Tallinn,

Rataskaevu 14.

Loschitz, kes 23-aastane, sunnitud oma kunstist kapitali lööma ja tahtis sel talvel hakata esinema profina. Endastmõistetavalt tahtis ta tulla toime millegi enneolematuga. Selle enneolematuna valis ta endale salto jääll. Eislaufvereini kuulus treener Pepi Weiss keelas uisutajale salto harjutamise ja veel õhtul enne õnnestust hoiatas ta, et „see võib-olla võib küll kord õnnestuda, kuid järgmisel korral murrad kaela!“.

Ajal, millal treener väljal ei olnud, Loschitz asus saltot harjutama. Harjutusel kukkus ta õige kõrgelt kukkumiseks ja jälele ja suri samal päeval haiglas.

Ümber palli.

Inglise-Itaalia maavõistluse ajal Londonis Itaalia, Schveitsi, Austria ja Tschehhoslovakkia jalgpalliliitude esindajad otsustasid, et banketid, mis seni tavalistena peeti pärast maavõistlusi, kaotatakse.

Inglise jalgpallikohtunike-kogu on teinud ametliku ettepaneku, et jaanuaris peetaks kahe Inglise koondusmeeskonna matsch, mida juhib mitte üks, vaid kaks kohtunikku. Tahetakse selgusele jõuda, kuivõrd otsustavateks on kaks vilemeest ühe matschi juhtijana.

A/s. „TEKLA“

Peakontor: Tallinn, Suur Karja 15, tel. 448-18

Riideärid:

Tallinn , Suur Karja 15	tel. 445-23
Tallinn , Valli 10	„ 468-02
Haapsalu , Ehte 2	„ 1-57
Kuressaare , Kauba 2-a	„ 72
Mustvee , Tartu 15	„ 62
Narva , Peetri pl. 2	„ 2-38
Peiseri , Riia 1	„ 1-17
Pärnu , Jännesselja 5-a	„ 1-10
Rakvere , Turuplats	„ 2-85
Valga , Kesk 11	„ 26
Viljandi , Tartu 6-a	„ 2-40
Võru , Jüri 5-a	„ 1-26

Müügil kindlate hindadega järgmiste kodumaa vabrikute kaubad:

**Balti Puuvilla Ketramise ja Kudumise Vabriku A.-S-i
Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri O.-Ü-se
Sindi Tekstiilvabrikute Ühisuse
Eesti Niidivabriku Ühisuse**

Välismaa kauba tarvitamisel voolab meie raha üle piiri, suureneb järjest töötute arv, jääb vaeseks maa ja rahvas!

Ostes kodumaa kaupu, vähendame tööpuudust!

AUTO-OSAKOND Esindused: Soc. An. des Usines RENAULT. GRAHAM-PAIGE—USA.

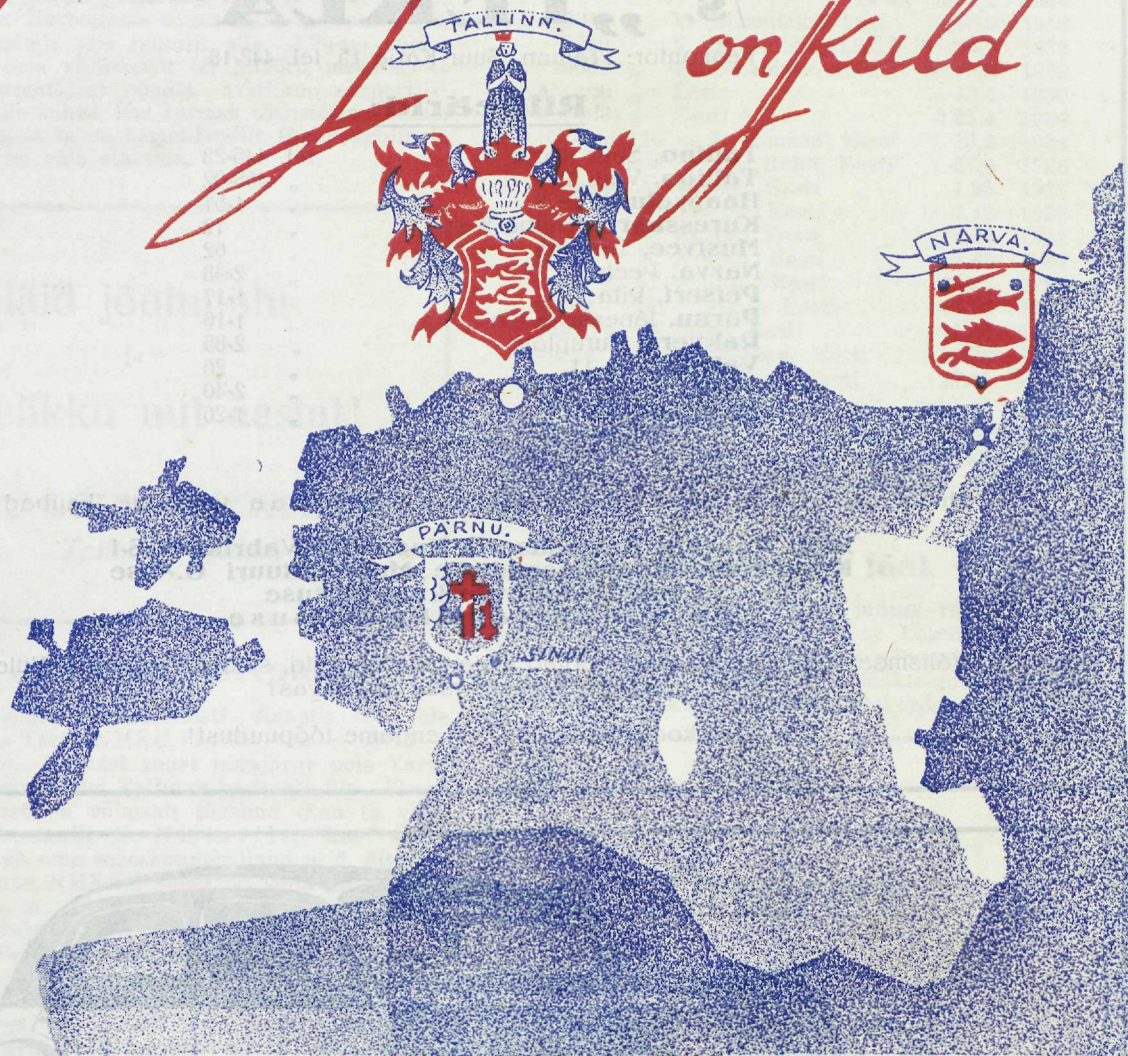
B. SABSAY & Ko. Tallinn, Kuninga 5, tel. 435-72, 465-00.
Telegr. aadr.: EBIA — Tallinn

TEHNILINE OSAKOND. Alati ladust saadaval: Masinarihmad, tihendused, saed.
Masina ja kudumise tarbeasjad. Mitmesugused tööstustarbed.

KEEMIA-OSAKOND. Mitmesugused kemikaalid tööstustele.

ESINDUSED: Tekstiilmasinad, lõngad, villad jne.

*Kodumaa kauba tarvitamine
on kuld*

*Balti Puuvilla Ketramise ja Kudumise Vabrikas
Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri o. ü.
Sindi Tekstiilvabrikute Ühisus
Eesti Niidivabriku Ühisus*

KREENBALT

TALLINN, S. KARJA 13. Postk. 346. Tel. 425-14. Telegr. KREENBALT.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk tän. 2. 1934.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR